

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2,40 "
Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu se înape-
lază.

In ploaia de săgeți.

De Octavian Goga.

Insfârșit, slavă ție Doamne, după o ră-
tăcire chinuitoare de-un an de zile în lar-
gul undelor perfide, corabia sosește în
port. După douăsprezece luni încheiate
de zăpăceală discuția adversarilor noștri
ajunge în ogașa ei adevărată. Mult trâm-
bițata „primejdie națională” abia acum
începe să iasă la iveală și capul tuturor
răutăților e pe cale de-ași primi pedeapsa.
Bășica de săpun a „tradării” cu imaginile
ei multicolore a evaporat acum definitiv
în atmosfera ridicolului, iar călugărul
Mangra începe să aibă cele dintâi nopți li-
niștite acolo în bârlogul neputinței lui...
A mai rămas un singur pericol, de care
se isbește „solidaritatea națiunii”, în mij-
locul drumului de țară, o infamă buturugă
care a oprit din simpatica-i tăcăneală ca-
rul autorizat al fericirii neamului. Veniți
deci cu toții, sufocați-vă mânecile, atleți
ai națiunii, apucați lăstare, topoare și tot
ce vă cade în mână, să aruncați cu puteri
unite în șanț îndărâtnicul ciot... căci ade-
văr, adevăr zic vouă: „*vijăe vântul în co-
drul verde al românismului*”...

Din nenorocire, acest mare pericol
„*chiar pentru întreg viitorul nostru al Ro-
mânilor din monarchia habsburgică*”, a-
cest „smintit” Erostrat, care împinge spre
prăpastie milioanele, e neînsemnata mea
persoană: „domnul poet”, cum esclamă
cu admirabila bonomie foarte fostul
meu profesor, d. Vasile Goldiș. Se vede,
că o seamă din sfetnici, au chibzuit de-
unăzi și și-au tras seama, că astăzi cel mai
important act politic, reclamat de-o arză-
toare necesitate națională, e sugrumarea
„domnului poet”. Au ținut sfat deci în
„statul major” și-au împărțit rolurile și
s’au „organizat” în vederea glorioasei bă-
tălii...

Iată-mă, deci, iubite cetitor, în mijlo-
cul ploii de săgeți. De vre-o săptămână și
mai bine fiecare zi îmi aduce porția ei de
înjurătură. Cutare domn și bun amic al
meu adună iscălituri pe la tinerii din Bu-
dapesta, d. Goldiș e neobosit în operați-
unile-i tactice și — în sfârșit — acum după
o serie de mugete cumplite iată-l și tunul
pe arena de luptă, grav, metodic, înțepe-
nit între roatele-i colosale, năbădăiosul
Mons-Meg de pe parapetul dela „Castle”,
— domnul Aurel C. Popovici.

Negreșit, că nu e de invidiat soarta
mea. De sigur, nu e o plăcere, să te po-
menești așa din bun senin atacat în atâtea
fronturi, să vezi agitându-se în fața ta un
regiment de carabine ruginite, puști cu
cremene, enorme tunuri demodate și tu să

stai în colțul tău răzimat de pușculiță,
stropit de funingine și cu urechile țiind
de pocnetul cartușelor goale. Dar, fie!
Dacă „națiunea” vrea marea luptă pen-
tru binele ei, dacă săraca „monarchie
habsburgică” e în joc, atunci ar fi păcat
să mă feresc din cale. Voi rămnea deci în
ploaia de săgeți până la sfârșit, când că-
zând pe câmpul de bătaie, cadavrul meu
va fi transportat la groapa veșnicei uitări,
petrecut în accentele de biruință ale „doi-
nei lui Lucaciu”...

La dreptul vorbind n’aș putea părăsi
linia de bătaie acum nici din motivul, că
coborând tunul domnului Aurel Popovici,
lupta abia astăzi începe să câștige o sem-
nificație oare-care. De câtă vreme n’am
dorit eu să văd apărând în coloanele ga-
zetei autorizate pe omul care judecă fără
să injure și fără să dea chiot. Ei, iată-l
acum! Eu îl primesc cu bucurie și-i aștept
cu toată dragostea cele două zeci și patru
de articole. De dragul adevărului, ce tre-
buie lămurit, pun la o parte și jena pe care
o am în fața d-sale, de câte ori mi-aduc
aminte că mi-este un vechiu datornic, care
nu s’a achitat de loc în discuția de-acum
un an, când spectrul lui Ieszenszky îi pri-
cina îngrijitoare insomnii. Uit, cum zic,
datoria neîmplinită a domnului Popovici,
care în foiletoanele uriașe din „Gazeta
Transilvaniei”, mi-a trimis numai compli-
mente și duioase înbrățișări în locul răs-
punsului la cele vre-o douăsprezece între-
bări în cari îi pironisem arătările fantas-
tice.

Aștept deci desfășurarea sdrobitoare
opere critice, pe urma căreia tot rostul meu
de modest observator al societății și stihui-
tor incurabil se va cufunda în Nadir. Colo
câte primăvară când va da frunza fagului
și d. Popovici va fi isprăvit, am să-i răs-
pund fără pic de supărare, dacă până a-
tunci ostracismul lumii dela noi nu mă va
trimite în exil pe urma articolelor d-sale.
In orice caz îl rog să primească de pe-a-
cum zimbetele mele de evanghelică ier-
tare, pe urma interpretării extrem de in-
teligente a cântecilor lui *Laie Chioru*...

Al dracului țigan! A ajuns și el în po-
litică! Apoi să te mai miri, cât de ușor se
face carieră la noi?...

La revedere domnule Popovici! Pof-
tește înainte! Am să-ți urmez toate saltu-
rile întru apărarea „disciplinei de par-
tid”. Și fiindcă ții așa de mult, am să-l a-
duc negreșit și pe *Laie Chioru*, pe *Anița-
crâșmărița*, pe *Radu Roată* și alte figuri
neasemănat mai interesante ca unii din

gravii noștri fruntași. O să petrecem de
minune! La revedere!

Firește că de aci înainte având plăce-
rea de-a putea sta de vorbă cu maestrul,
nu mă voi mai deranja și pentru toți uce-
nicii. Atâta echitate și cavalerism de alt-
fel aș putea aștepta dela cei cari îmi pro-
fetesc așa de des prăbușirea, să lasă deo-
camdată pe d. Popovici să-mi aplice lovi-
tura de grație. Dumnezeu să se bată cu
alții, că mai sunt.

Domnul Goldiș, d. e. în zadar îmi pu-
recă articolul „*Ne deosebim*” și mă îngână
frază de frază când suspinând, când fă-
cându-se că-l doare, când trăgând cu o-
chiul, ca să zăpăcească lumea. E degeaba
toată jongleria asta ieftină, care nu prin-
de. Fie sigur, că n’am să-i produc certifi-
cate despre iubirea mea de neam, scrisori
de-ale lui Mangra și de-ale unchiului ne-
unchit după moarte, episcopul Goldiș, ca
să-mi dovedesc intransigența politică, ori
să-i arăt de câte ori a simțit inima mea
bătăile sufletului românesc. Am alte justi-
ficări, cari cred că vor trăi în conștiința
neamului meu și atunci când s’a fi dărâ-
mat de mult palatul „Românului” și nici
pomină n’a mai fi de tiparele sărmanului
„organ autorizat”. Mă mir dealtfel că nu-
e oare-cum, om în pragul bătrâneții să se
dedea la acest joc frivol de-a trage la în-
doială curățenia gândurilor unui tânăr,
care în viața lui scurtă de până astăzi a
păstrat totdeauna o linie dreaptă și căruia
fi venea să tușască de fumul de tămâie al
laudelor neșăbuite cu cari îl înconjura la
toate ocaziile?

In adevăr, frumoasă și edificatoare
poveste! Dacă împotriva convingerilor
mele veneam să vă dau ajutor cu condeiul
să distrugeți o gazetă, ale cărei greșeli
până astăzi nu le-ați putut lămuri, atunci
aș fi fost un „geniu al națiunii”, ori te miri
ce strașnic om providențial, cum m’ați
proclamat deatâtea ori în chiotul mulți-
mii încât îmi era rușine obrazului! Așa,
că am rămas consecvent în apărarea cre-
dințelor mele, nefiind astăzi nici mai bun
nici mai rău ca acum un an, vroind a da
toemai prin această statornicie îndărâ-
tnică a mea un exemplu celor mai mulți
dela noi pentru cari balansarea continuă
e o normă de viață, așa credeți că trebuie
să ridicați jilipurile după cari dorm un-
dele problematice ale propriului Dvoastră
trecut și să le dați drumul asupra mea?
Te pomenesti, că în vâlmășagul de insulte,
care v’a apucat acum, azi-mâne o să mă

scoateți frate de cruce al nenorocitului dela Orade, Dvoastră, cari un sfert de veac ați stat de gât cu trădătorul și cari acum vă luați aiere de fete mari cu obrazul erubescenț de sfiala primelor emoții... Vă înșelați mult, dacă credeți, că cu asemenea apucături, un om, care și-a lămurit cărările gândurilor sale, poate fi abătut din drum, indiferent dacă se împărtășește de aplauzele ori de oprobriul gloatei inconștiente...

Felul cum d. Goldiș învârtă frazele din apelul unguresc către alegătorii din Chișineu, face parte din maniera de discuție introdusă de Dsa, în care reacredința și intervertirea sunt factori principali. Ori ce om cuminte vede, că în acest apel, care solicita voturile alegătorilor unguri pentru noi nu e nici un cuvânt care s'ar împotrivi aspirațiilor noastre! Dar ce e mai interesant, —și aici iese la iveală duplicitatea ciudată a domnului director autorizat, — Dsa se răsboiește cu mine și-mi aruncă mie aceste învinuiri, când i-am declarat ieri că nu eu sunt autorul acestui apel, ci d. Iustin Marșieu, omul intim al Domniei Sale, membru în consiliul de direcțiune al ziarului „Românul”. Deci Dsa, se răsboiește cu amicul său, cu ziarul său, înjurându-mă pe mine. Ei bine, în fața unor asemeni proceduri eu sunt cu totul desarmat și-mi recunosc prea bucuros inferioritatea.

În astfel de împrejurări a discuta mai departe ar însemna să mă cobor pe un teren impropriu, unde m'aș simți cu totul străin. Cred, că în fundul sufletului său, va trage consecințele firești d. Iustin Marșieu, căruia i-am fost totdeauna recunoscător pentru serviciile din prilejul alegerii și căruia i-am zis „agent electoral” fără nici o răutate, nevoind să folosesc brutalul și ungurescul „cortēs”, fiind gata în orice moment să revoc acest cuvânt, dacă-l socotește jignitor. Dsa în adevăr se poate edifica asupra moralului politic la noi, acum când vede că d. Goldiș îmi aruncă

mie în fața publicului acuza lipsei de intransigență pentru un apel al cărui autor e dânsul, în vreme ce Dsa e strins cu efusiune la sîn de prietenul binevoitor, care-i măgulește naționalismul cu cele mai frumoase aprecieri. Adorabile obiceiuri, nu-i așa? Să mă ferească Dumnezeu de ele!...

Domnul Goldiș poate fi sigur, că la astfel de discuții nu mă angajez, fiindcă mă feresc să ajung într-o colisiune atât de pronunțată cu cele cinci simțuri de apărare a vieții.

Să facă bine deci și să nu mă mai încurce în astfel de apucături urite și străine de mine, fiindcă se trudește degeaba. Să poștească și să-l lasă pe domnul Popovici să mă execute după rețeta domniei sale, care ori cum mi-e mai simpatică. Totdeauna am fost de credință, că decât să cazi într'un șanț cu uriciuni poticnindu-te de piciorul cutăruia care-ți pune piedeca pe la spate, mai bine să te pocnească cineva cu parul în moalele capului, din bun senin, așa cum treci gânditor pe drumul de țară.

Atâta brumă de serviciu aș putea aștepta dela vechiul meu „dascăl iubitor”...

Adunare poporală în Șiria.

După cum suntem informați, Duminică viitoare, se va ține o adunare poporală în frunțașă comună Șiria, la care va vorbi și d. Dr. St. C. Pop, deputatul național al cercului. La această adunare vor lua parte și mai mulți membri ai partidului național din Arad. Tot cu acest prilej, d. St. Pop își va desvolta și darea de seamă. Adunarea se va ține în sala mare a Casei naționale de acolo.

Liga culturală din Craiova și — desbinările dela noi. Citim în „Apărarea Națională”: Secțiunea Craiova a Ligei Culturale, a ținut în ziua de 4 Decembrie adunarea generală anuală, sub președinția dlui N. P. Romanescu asistat de secretarul secțiunii d. G. Mil. Demetrescu.

După terminarea părții formale a adunării a luat cuvântul d. general L. Drăgoiescu și în termeni mișcători a deplâns lupta fratricidă — spune „Apărarea Națională” — dintre cele două tabere politice dela Românii din Ardeal, reprezentate prin cele două ziare din Arad, „Românul” și „Tribuna” și cere ca secțiunea să intervie pentru a se pune capăt unei certe meschine, și a se termina spectacolul trist, de care se dă dovadă de atâta timp, în fața dușmanilor noștri.

D. Romanescu, răspunde că comitetul se asociază în totul cu propunerea dlui General Drăgoiescu și că se va trimite dorința Adunării Generale, celor două organe de luptă; comunică de asemenea că o asemenea intervenție s'a mai făcut încă mai de mult, de Comitetul Central, dar fără folos.

Adunarea își exprimă în mod unanim dorința de a se interveni la cele două ziare din Arad, „Românul” și „Tribuna” pentru a se liniști spiritele și a nu mai da loc la această lesbinare politică, dezastroasă neamului nostru.

Chestia naționalităților și „Világ”. Ziarul unguresc „Világ”, organul liberugetătorilor din Budapesta, în numărul de Crăciun aduce un fel de anchetă în chestia naționalităților din Ungaria. Din parte românească răspund la această anchetă, dnii: Dr. Vasile Lucaciu, Gh. Pop de Băsești, Dr. T. Mihali și Dr. A. Vaida-Voevod, iar din partea ungurească Bakonyi Samu și Várady Zsigmond, deputați în Camera maghiară. Dintre răspunsurile românești remarcăm răspunsul dlui Vaida, care vede o deslegare norocoasă a problemei naționalităților dela noi, în democratizarea politicii ungurești. Deputatul ungur Várady Zsigmond, deputat în Camera maghiară. Dintre răspunsurile de naționalități este numai o chestie de administrație. În momentul când administrația ungurească va fi desăvârșită, funcționarii vor fi de omenie și vor cunoaște limba naționalităților, poporul mulțumit nu va mai asculta de glasul „agitatorilor” și... pace va fi în țară; așa crede deputatul ungur, care recunoaște de altfel că n'a studiat în deajuns această importantă problemă a țării noastre.

E interesant că nici unul dintre cei cari au răspuns la ancheta ziarului unguresc, n'a atins cu nici un cuvânt laturea culturală a problemei, deși, credem noi, aceasta primează toate nemulțumirile noastre.

Habsburgii și ideia democrației. Publicistul Otto Seidl publică în revista germană „Maerz” un articol în care critică sistemul politic din Un-

Un capo-d'operă al teatrului Chinez.

Povestea Luth-ului.

După L. Charpentier.

De Vasile Savel.

III.

Tabloul al treilea ne arată ciudate lucruri asupra moravurilor chineze, care, mai la urmă, s'au păstrat până în zilele noastre. Iată-ne chiar în casa preceptorului imperial Nien. Vin două pețitoare, însărcinate, după obicei, să propună o căsătorie domnișoarei Nien-ci. A doua pețitoare nu-i decât o cerșitoare, dar asta n'are nici o importanță. Ele se ceartă, așteptând sosirea seniorului Nien. Însfârșit ele sunt înfățișate lui Nien, de servitor, care face reflecția următoare: „Stăpâne, când te văd preocupat de o mulțime de afaceri, nu mă tem nici odată să anunț pe cineva. Dar, când te odihnești, nu îndrăznesc să introduc pe nimeni și să-ți tulbur liniștea.

Pețitoarele își recomandă candidații, dintre cari, unul, e protejat de președintele consiliului statului, celălalt, de președintele consiliului privat al împăratului. Nien, le cere actele de naștere ale pretendenților, și profețiile divine asupra viitorului lor. Nouă ceartă între cele două pețitoare, cari spun că ghicitorii sun niște ignoranți. Atunci ele sunt bătute și date afară. Totuși, ele vor putea să se prezinte din nou, când vor avea un ciong-yang, sau tânăr bacalaureat care va ajunge cu siguranță la gradul de doctor pe

lângă marele dragon. După plecarea lor, Nien își ceartă fiica, pentru că a lăsat să joace pe tânăra și sburdalnică Si-ciun.

IV.

În tabloul al patrulea, se vede, pe drumul care duce spre capitală, bacalaureatul Tsai-Yong. Și-a părăsit părinții. Întâlnește pe alți trei bacalaureați, al căror scop e să meargă de asemeni și să își câștige merite literare. Se încinge o discuție. Unul, povestește că profesorul lui din școala primară, îi spunea încontinuu că-i ignorant și-i prezicea mediocritatea spunându-i că nu va avea succes. Unul dintre tovarăși îi spune: „Nu crede asta, căci e un vis de copil.”

V.

Tabloul al cincelea, parodia concursului. Cinci sute de bacalaureați se îndesue în sală, când președintele concursului deschide sesiunea printr-o critică. El nu va imita pe predecesorii lui, dușmanii plăcerilor și ai bucuriei. Basta cu chestiuni literare, de morală, de politică! El i va cere să improvizeze rime, să deslege enigme, să compună cântece! Candidații neîndemânatici la aceste exerciții vor fi isgoniți din sală cu lovituri de bici. La vorbele astea, toți bacalaureații renunță la concurs și se retrag. Nu rămân decât Tsai-Yong și Tciang-Pe-Tsiang. Președintele chemă pe bacalaureatul Tsai-Yong și îi propune să isprăvească un distih.

Președintele:

Când stelele cad, cerul trimite gloanțe parcă. Stabilește paralela.

Tsai-Yong:

Când soarele se înalță, din mare se ridică un halon.

Președintele:

Foarte bine. Foarte bine. Paralela e minunată. — Bacalaureat Tciang-Pe-Tsiang, cartea Odilor cuprinde trei sute de poeme. — Stabilește paralela.

Tciang-Pe-Tsang:

Cu alte cuvinte, cuprinde unsprezece poezii.

Președintele:

E rău, absurd; paralela nu face doi bani. Stai la loc. Numai bacalaureatul Tsai-Yong poate să se apropie.

Președintele spune foarte repede un calambur, în care trebuie să găsească numele a opt orașe. Tsai-Yong reușește. Președintele spune apoi un cântec, care începe cu versul:

Capitala ese un loc minunat,

Tsai-Yong:

Acolo te îmbeți de farmec.

Președintele:

Bacalaureatul Tsai-Yong, recunosc superioritatea talentelor tale, adâncă ta erudiție; da, meritele tale sunt mari. Am să înștiințez pe împărat de rezultatul concursului. Portari, aduceți boneta și centura. Împodobiți pe Tsai-Yong! Și dați afară pe ignorantul Tciang-Pe-Tsiang.

VI.

Suntem în casa lui Tsai-Yong. O mare foamete pustiește țara, orezul este foarte scump. Bătrâ-

garia, în legătură cu acțiunea pentru votul universal.

Seidl constată că politica ungurească este nedreaptă față de naționalitățile nemaghiare și constată că Sașii din Ardeal în cele politice nu se pot mândri cu conștiința națională a Germanilor din sudul Ungariei.

Otto Seidl încheie cu cuvintele:

„*Idea democrației a surghiunit Casa Habsburgilor din Svițera înspre Ost. Ar putea să o surghiunească și din Ungaria, dacă Ungurii ar fi aderenți sinceri ai acestei idei.*”

De pe Târnava mică.

O „mărturie”. — Noui prigoniri. — Alegere de notar în Boian. — Un român slab. — Goana contra „Tribunei”

Trăiesc într-un orașel cu Unguri mulți, pe țărmul Târnavii-mici. Viața românească este aici destul de fără putere, cu toate că sentimentul nostru național s'a recunoscut în repetite rânduri. Ceeace ne lipsește cred că se poate ghici lesne: o personalitate în jurul căreia să ne putem grupa. Căci folosul sufleteș al oimelor, al cinelor la căte-o casă mai primitoare nu cântărește nici cât un schimb de vorbe de cinci minute cu un bărbat rezolut și luminat.

Pentru aceea serbătoarea mea adevărată este ziua de „mărturie”, de târg de săptămână. Atunci întâlnesc pe conducătorii dela sate, preoți, învățători și plugari mai desghetați, cari îmi înșiră evenimentele mai de seamă din comunele lor. E o adevărată cronică, variată și edificatoare, nescrisă în ziarele noastre. Dela șetrile cu carne până la locul, unde se vând brăcinile, aflu o durere mare sau o faptă zguduitoare, cari dau tabloul credincios al vieții noastre.

Iată, de colo vine învățătorul din Cucerdea-română, d. Matei Alexandru. Acesta a avut să îndure neplăceri dela pretorele din Iernut fără să fi făcut nici un delict politic. După adunarea poporală din Sămărtin se pomeneste, într-o bună zi, cu pretorele în școală, și apoi ține-te, băiete, la întrebări. Pentru ce nu s'au înscris toți copiii, cari au ajuns vârsta ca să umble la școală? Cui a ținut până atunci prelegeri? Unde este planul de învățământ? Aici alt necaz: planul consistoriului, aprobat de ministru, nu-i bun, fiindcă nu i-s'a alăturat și traducerea ungurească. În sfârșit, după un rechizitoriu îndrăcit — câteva șire de nemulțămire în „protocol”. La ieșire — se constată că școlii îi lipsește emblema. Cu toate că învățăto-

rul a dat explicațiile necesare subprefectului, au fost citați la judecătoria preoții comunei și învățătorul. După ce s'a mai auzit odată că emblema nu s'a trimis încă, șicamă aceasta s'a încheiat, cel puțin pentru moment.

Și știți de ce s'a deranjat d. suprefect, și a tulburat atâtă vreme pacea celor trei oameni? Pentru că învățătorul amintit a agitat, împărțind plăcate pentru adunarea poporală din Sămărtin.

De dincolo văd un țăran harnic din Boian, un sat românesc puternic. Vine înnotat și pășind apăsător, par'că ar vrea să adrobească ceva. Intru în vorbă cu el, și aflu pricina mâniei lui.

— „De geaba ne tot străduim noi, domnule, să ne vedem odată satul ridicat în picioare. Că de s'a zbatut cineva, noi încă dăm din mâni și din picioare, dar nu merge. Uite, Mercuri am ales notar. Până acum am avut trei notari de român, unul mai slab decât celalalt. Cel dintâi a trebuit să părăsească comuna, al doilea zace în temnițele Brașovului, iar cel din urmă cine știe pe unde razimă gardurile. Băgarema ne ceartă Cel de sus, nu știu cum să zic ca să nu greșesc. Da' omenia văd că ne-am păpat-o la varmeghie. Că a eșit la noi solgăbirău și ne-a spus că nu mai dă în candidare român, fără numai unguri. Atunci s'a sculat în comitet, d. Pantilie Ivan, și i-a spus că noi n'am făcut nici o greșală vis-a-vis de comitat, și nu suferim să fim batjocoriți cu notar de ungur. A zis că noi de ce ne mai creștem copiii la învățătură, dacă niciunde suntem mai mulți nu ne lasă să le dăm pâne? S'a mâniat rău d. Pantilie, da solgăbirău nu și nu, că legea-i cu el. Atunci a strigat d. Pantilie, că aia nu poate fi lege dreaptă, dacă nu sloboade ce vrea poporul, apoi și-a luat pălăria și n'a rămas să voteze. Asemenea am făcut apoi toți ceilalți bătrâni, în frunte cu preoții și cu primarul, cincisprezece înși. Numai unul a fost slab de inger, Gheorghe Duma al lui Mihailă, care și-a dat votul cu trei sași și cu un ungur. Omul ăsta ne-a făcut de rușine, și feciorul lui cel mai mare, tot Gheorghe, care a crîșmărit apoi la petrecerea dată de notarul cel nou. În sat s'au făcut de toată minunea, da și lumea îi va ști, din gazete”.

Aici a oftat odată neica Ghiță, apoi a urmat:

„De rău — ne cade rău destul că avem notar străin, măcar că nu l-am putut pricepe, de-un an de zile, să fie om stricat. Numai nu-i de nația noastră, și ori cum, ești parc'ai fi având mereu un spion în casă. Te vinde în toată una vreme, și umblă să te necăjească, să te hurțuească fel și chip. De s'a lua în-de-rău cu noi, apoi n'o scoate la cale, că noi îi dăm de cap...”

Trec înainte, gândindu-mă la cei cincisprezece plugari, cari au ținut să și apere drepturile naționale atât de frumos și cu atâtă demnitate. Pare că-i văd, îi cunosc: sunt tot aceia cari au venit să voteze pentru candidatul național, știind că nu pot să biruiască. Au intrat în foc călăuziți de o singură idee, aceea a datoriei față de neam, și conștiința aceasta le-a dat puterea sufletească să lupte cu însuflețire.

Până când va dăinui însă aceasta? Nu va aduce organul poporal al dlor Goldiș și Suciu sămânța nefastă a desbinării în sufletele curate ale mulțimii, asemenea unui vânt purtător de germenii buruienelor stricătioase? Căci pe la noi lumea a rămas tot „tribunistă”, în frunte cu președintele clubului comitatens, un bărbat venerabil de peste 70 de ani, care muncește, dovedind că poți fi și bătrîn — „otelit”. Cinstea unor Dr. Oncu, Goga și ceilalți, nu se pătează de noroiul aruncat pe ea, dovadă și alegerea de deputat al congresului național-bisericesc, la care a reușit d. Goga. Procesul de primenire a găsit aici sufletele pregătite pentru a-l înțelege.

Intr'adevăr, aici încă s'au făcut încercări de a izgoni „Tribuna” din casele noastre. Incepând cu fruntașii, cari vorbesc pe la adunări și terminând cu cocoanele bogate, cari amenință cu ridicarea banilor dela băncile, ai căror funcționari abonează „Tribuna”, toți aspiranții la gloria ieftină caută să injure pe bărbații din jurul acestui ziar. Rezultatul este aproape nul, între intelectualii.

Eu nădăjduesc că nici „Poporul Român” nu va putea sminti țărânimea aceasta sănătoasă la cap, ca s'o îndrumeze pe alte căi decât cele bătute azi. Credința mea onorează pe toți oamenii de seamă, cu cari am vorbit la noi despre subiectul acesta.

Un slujbaş.

Cine e autorul?

De zece zile „Românul” ne somează să explicăm un articol publicat în Noemvrie... 1910. Noi am răspuns în 3 rânduri la „Poșta Red.”

Azi, organul autorizat ne întreabă din nou cine e „autorul mizerabil” al articolului în chestiune.

Punem acum și noi o întrebare:

„Cine e autorul... stupid al somărilor în chestiune?”

Întrebarea noastră este în acelaș timp, și răspuns...

nul Tsai și nevastă-sa, sunt în cea mai neagră mizerie, ei se ceartă și se injură din pricina plecării fiului lor, în urma consimțirii tatălui. Bătrânul Tsai încearcă să se omoare. Tcao-u-niang, tânăra femeie a celui plecat, încearcă zadarnic să-i impăce pe bătrâni. Însfârșit, nora credincioasă și devotată, se duce să pue cele de pe urmă bijuterii ale ei amanet; cu produsul acelei vânzări va avea cu ce să cumpere orez.

VII.

În tabloul al șaptelea, iată-ne prin contrast în somptuoasa reședință a receptorului imperial Nien. Servitorii vorbesc despre minunatele serbări date în cinstea noului laureat, Tcao-yuenul, Tsai-Yong. Aceștia sunt oameni din popor, și ceeace au admirat mai mult, e frumusețea calului său. Seniorul Nien îi spune că împăratul îi dă ordine să ceară în căsătorie, pentru fiica-sa, Nien-Ci, pe laureatul Tsai-Yong. Nien trimite o petiție, după obicei.

VIII.

Petițioarea vine cu refuzul laureatului Tsai-Yong, care însurat, nu vrea să contracteze o nouă căsătorie. Tcao-u-niang, va trece în rândul concubinilor. Seniorul Nien se infurie strașnic, nu vrea să fie refuzat; ceea ce a propus trebuie primit cu grabă și el se va duce la împărat, pentru ca marele dragon să constrângă pe laureat să se însoare cu fiica-sa.

IX.

În palatul Dragonului de aur, primul Șambelan veghiază. Luna începe să apună, se face

ziua. Șambelanul își enumără treburile sale. Trebuie să deschidă sala *Compozițiilor*, sala *Învățăturii*, sala *Audienței*, sala *Celor cinci arbori spinosi*, sala *Toamnei veșnice*, sala *Sincerității veșnice*, sala *Bucuriei veșnice*. Apoi, va deschide templul *Luminei*, palatul *Nemuritor*, templul *Parfumurilor*, palatul cu *Clopoșii de aur*, templul animalului simbolic *Ki-Lin*, palatul *Mareii sărbători*, palatul *Tigrului alb*.

Și iată că se prezintă laureatul Tsai-Yong. El vine să ceară o audiență la Împărat. Dă cererea șambelanului, care, după câteva minute, îi aduce un răspuns negativ. Acesta nu vrea să îngăduie noului doctor să se reîntoarcă în orașul lui natal, lângă părinții lui bătrâni și singuratici. Numește pe Tsai-Yong într'un post la Monitorul Imperial îi cere să fie prezent în capitală și să se căsătorească cu fiica seniorului Nien. Tsai-Yong, în desnadejdiea lui că nu se poate reîntoarce în orașul lui natal, la părinții lui și la tânăra lui nevastă, varsă lacrimi amare.

X.

În orașul natal al lui Tsai-Yong, biuroul Asistenței publice e plin de săraci, cari cer orez. Mandarinul districtului inspectează magazinele și recunoaște că magazinul a furat o mulțime. Printre săraci e și Tcao-u-Niang, nevasta lui Tsai-Yong, părăsită dimpreună cu socrii ei. Mandarinul îi vorbește aspru, pentru că fiind femeie, a părăsit casa, ca să vie singură. Expune cazul ei, absența bărbatului, infirmitatea celor doi bătrâni pe cari îi are în grijă. Primește trei porții de orez. Dar când se întoarce spre casă tristă, în pragul că-

reia o așteaptă bătrânii, însuși magazinul îi fură orezul. O tristeță fără margini o cuprinde vrea să se înecă într-o fântână din apropiere, dar în clipa aceea seniorul Tcaug o întâlnește și-i dă orez din sacul pe care îl duce pe umeri.

XI.

Prin contrast, în tabloul următor, suntem acasă la laureatul Tsai-Yong. El plânge țara lui, părinții, nevastă-sa; petițioarea vine să-l previe că la ușa îl așteaptă o lectică pentru ceremonia nupțială, trebuid să se însoare cu fata lui Nien. „Voi asculta spune dânsul, de ordinul imperial, dar voi declara sus și tare că n'am decât o inimă. Ești blestemându-și succesul, încovoiat de greutatea norocului său care-i nenorocirea lui.

XII.

Trista cină a bătrânului Tsai și a nevesti-sa. Nora lor nu poate să le deie decât t a n f a n sau orez fiert în apă. Soacra se supără. E multă vreme de când n'a mâncat nici fructe nici legume. Și cum Tcao-u-niang mănâncă singură în cuhnie, soacra o acuză că se ascunde ca să mănânce mâncări mai bune. Egoismul bătrânilor, iritați de lipsă, e minunat descris, cu o justeță și o culoare intensă.

(Va urma.)

Correspondență din Cluj.

Se apropie sărbătorile. — Casina nouă. — Corul univesitarilor. — Concertul din primăvară.

Cluj, 24 Decembrie.

Deodată cu vacanțele tinerimei Clujul la altă înfățișare.

Deși vremea e moale și serile sunt frumoase, se observă lipsa studenției, — nu mai sunt așa de înpopulate.

Trecătorii se opresc des în fața galantarelor și admiră șoptind frumusețea obiectelor, ale mărfurilor expuse ca reclamă.

Pe piață o pădure întregă de brazi — aduși pentru „pomul de Crăciun”. Clopotele bisericilor, ce sună mai des ca alături vestesc apropierea nașterii „Mântuitorului”, vestec apropierea Crăciunului.

Vor trece și acestea și orașul iarăși își va lua cursul normal. Anul nou însă o să ne aducă nouă Românilor din Cluj o bucurie: „Casina română” nouă. Da, pe când se vor întoarce univesitarii noștri — vor afla ceea ce au dorit de mult să aibă: casina. — În Cluj casina română are un rol însemnat în viața românească, este un factor de-o importanță deosebită. Numai cei cari au cunoscut mai deaproape halul în care se află tinerimea în lipsa ei, pot s-o aprecieze îndeajuns.

Toamna trecută când cu seara de cunoștință a univesitarilor d. adv. Dr. Ștefan Morariu ne-a promis, că va face totul ca să reînființeze casina cât mai curând.

Se impune de-acum datoria moarță-națională, fiecărui Român sprijinirea din toate puterile a casinei. Și mai cu seamă acolora, cari pot să o ajute, cât mai mult, — pentru că întreținerea ei costă foarte mult.

Fără mulă zarvă în toamna aceasta o mână de tineri univesitari Români și-au înjghebat un cor bisericesc sub conducerea dlui Ioan Rișca student în drept, un tânăr plin de avânt și însuflețire.

Corul constă din vre-o 30 de persoane cântă alternativ la cele două biserici românești, unită și neunită. O idee foarte bună. Ar fi frumos ca domni univesitari să participe într'un număr și mai mare, ca să-i dea corului coloritul acela demn de numele de cor al univesitarilor.

Corul se prezintă din zi ce merge tot mai bine, în condițiuni tot mai impunătoare, încât de-o vreme încoace își este mai mare drag să mergi la biserică. D. Rișca dispunând de cunoștințe muzicale frumoase și dovedindu-se un bun dirigent, ar putea, ajutat de univesitari și de bunăvoința publicului clujan și stându-le la dispoziție și încăperile noii casine — să ne procure, multe seri de distracție, multe zile plăcute. Dacă s'ar realiza seratele promise în toamnă — ele ar contribui mult la legătura, ce ar trebui să se închege între societatea clujană și univesitari. Și astfel s'ar forma o nouă viață românească în Cluj, care durere de vreme lungă stagnează.

Tinerimea univesitară mai vrea să dea un mare concert prin luna Faur, sau Mărtisor, cum în Cluj nu a mai fost nici când. Vor fi invitate mai multe forțe artistice. Și ca să fie mai grandios se proiectează a se ține în teatru de vară cel unguresc. Deja de pe acum s'au început pregătirile — mișcarea pentru ducerea în îndeplinire a scopului.

Dare-ar Domnul, să dispară dintre noi ura de moarte, neînțelegerile și certurile nesfârșite și cu anul nou să se înceapă și viața nouă în Cluj, mai bună ca cea din trecut.

Rip.

Cronică școlară.

Pentru înfăptuirea cursurilor de analfabeți.

De Traian Mager, inv.

II.

Pentru rezolvirea definitivă a temei de față sunt silit a mai aminti și câteva cauze ale nereușitei de până aci. Cele mai însemnate sunt: 1. Poziția de tot dificilă a carierei învățătoresci; 2. însărcinarea inv. cu toate funcțiile neplătite și 3. totala lipsă de o împărțire a muncii în societatea noastră.

Noi singuri nu mai putem. Inzadar vom bate câmpii spre a căuta printre cărturarimea noastră înaltă (sunt silit a întrebuința această expresiune exagerată, dealtecum multora pe plac) o breaslă în mână căreia, să depunem conducerea cursurilor de analfabeți. Ne vom scobori din treaptă în treaptă, tot mai jos până la preot și învățător. Da, între împrejurările de azi numai acești din urmă, trăind în nemijlocită apropiere de masa poporului, s'ar putea înhăma la noua muncă. Dar și aici se continuă descărcarea de sarcină până pe umerile bietului învățător. Aci apoi zace deșajată povara neamului întreg pe ultima treaptă. Bag' seamă și aici se aplică legea gravitațiunii. Astfel am ajuns acolo, încât trebuie să strigăm: „Noi singuri nu mai putem!”

Noua lege a învățământului, tot felul de activități extrașcolare ne-au adus până la limita extremă a posibilității fizice. Inchipuiți-vă: a conduce 6 clase ale școlii cotidiene în două limbi; cursul de repetiție 3 ani, exclusiv în limbă străină. Și fiind și cantor, când te gândești; că această enormă muncă e numai în plus față de a preotului, care la rândul său, încă nu e prea neînsemnată; îți poți face o adevărată idee despre situația învățătorului confesional, rom. de azi. Dar aceste sunt numai datorințele cele strâns legate de cariera inv., ne mai amintind o mulțime de altele suprapuse.

— În ultimii ani ni-s'a creat o poziție de tot nefastă, zdruncinându-ne orice încredere în puterile proprii. Neavând conștiința datoriei împlinite, nu mai putem avea siguranța zilei de mâine. Lăsați pradă voiei întâmplărei: cei mai buni lăncezesc chinuți continuu de nesiguranța viitorului; cei slabi de inger, îndoindu-și spațele își duc viața ticăloasă a omului cu conștiința amortită. Ce subiect dramatic nu ne-ar oferi zbuciumul acestor suflete neînsemnate, dar curate — ofilindu-se de asprimea drăceștilor torturi!

— Și răul crește din zi în zi, căci ne vedem singuri, slabi, fără nici un razăm. Câtă tărie sufletească nu ne-ar imprumuta interesul societății în aceste zile de grea încercare? O vorbă bună numai pentru incurajare, dar n'o primim. Sprijin moral cerem, implorăm, dar nu ni-se dă; iar noi singuri, lipsiți de orice sprijin moral și material ne întunecăm tot mai mult conștiința și ca mâine ve-ți vedea tipul monstru al dascălului, ce azi e în prefacere, îngrozindu-vă cu oții de el.

— Toate funcțiile neplătite se leagă de capul nostru. Inv. e din oficiu notarul comitetului și sinodului parohial, chiar și când ar putea fi alt intelectual din comună, în cele mai multe locuri și a comitetului urbarial. La socotile culturale e poruncă „a da mână de ajutor”, deși remunerația nu e a noastră. Din cele mai multe sate ale no-

stre lipsește casa comună, judele mai de multe ori e neștiutor de carte, astfel sala de inv. e locul de sfătuire și învățătorul singurul îndrumător al obștei. El deslușește și scrisesele oficiale, provocări de pe la bănci — gratis; până când diferite chitibușuri plătite, precum și agentura dela bănci nu e a lui. E vorba doar de bani, cari sunt foarte lăcomși la vedere și mângăietori la pipăire. Prin diferite însoțiri și societăți pur culturale, unde se consumă idealismul, mai străbate câte unul; dar nici de urmă nu-i dai prin direcțiunile băncilor, unde se numără și bani. Și tot așa până la infinit, o mulțime de păcate, pe cari nu mai cu greu le-ar suporta hârtia și de aceea le și rețin.

— Mai pe urmă: „Conducerea cursurilor pentru analfabeți” tot pe umerii noștri apasă, în mare parte și din simplul motiv, pentru că e „gratuită.”

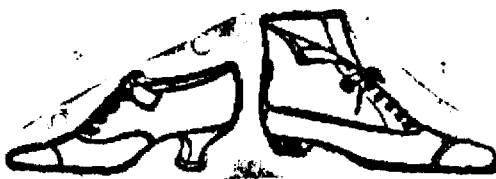
Suntem pătruși de sfințenia cauzei: ne desbrăcăm de toate patemiile, angajându-ne cu sufletul curat la noua muncă, luptând cu cel mai mare desinteres până la ultima vibrație a acestor mușchi paralizați de încordarea fără frâu. Dar, să grijiți, Domnilor, să nu succombe ființele noastre desvătăgite, grijiți de școală, altcum una cu pământul, vă ve-ți face, ve-ți pieri toți, toți cu politica cu tot, până la unul!

— O împărțire a muncii. Stabilind în desfășurarea cursurilor pentru analfabeți două momente de cardinală importanță: conferențele și lecțiunile de scris-cetit; precum și doi factori de muncă — reiese evident trebuința de a împărți sarcina conducerii într'un chip rațional. Preotul va fi conferențiarul, învățătorul angajatul părții a doua. Fiecare își va pregăti și întocmi independent materialul din sfera sa, după cea mai bună chibzuință — totuși în ambii în deplină conțelegere. Dar împărțirea muncii, să se ducă și mai departe asupra întregii societăți — după cum am zis la început, fiind chestia analfabetismului de egală importanță pentru toți. În nobila acțiune de luminarea poporului cu toții să-și aibă rolul, dela vlădică până la cel mai modest intelectual. Numai atunci ne vom arăta vrednici fii a-i mamei comune, împinși de noroc pe cărări mai luminoase. Dacă împrejurările ne-au smuls dela sânul ei, apoi indirect, sprijinind munca celor ce stau în frontul tuturor bătailor — să ne împlinim elementara datorință față de ai noștri. Mai e și o chestie de drept al eternului moral. După judecata comună pentru ori ce serviciu adus, ești în drept a pretinde răsplată. Răsplată nu se pretinde totdeauna cu bunuri materiale, ci adeseori cu onoruri publice. Este această lege și pentru tributurile sălbatice din Africa, necum pentru o societate pretinsă cultă, ca și a noastră. Noi aducem cele mai însemnate și reale servicii binelui comun și suntem cei mai mizerabil răsplătiți în ambele direcțiuni. Toate onorurile sunt monopolizate de puținii cu poziții înalte și îndatoriri puține. Veți înțelege Dvoastră, că numai stabilindu-se un raport echitabil, împărțindu-se fiecăruia din muncă și răsplată — va putea societatea noastră întreprinde cu rezultat ori ce acțiune. Ordonanțele înalte n'au fost în stare, nici când și nici acum, a da întreprinderilor aceea putere Dumnezeuască, ce o numim viață.

(sfârșit.)

„Cine vrea să cumpere încălțăminte fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA
Sătmar — Szatmár,
- - Deák-tér - -
In casa lui Keresztes András.

care ține în magazinul său de ghețe bogat asortat numai ghețe și ciobote pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuției drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință să pregătesc tot felul de ghețe și ciobote după măsură.

Vine furtuna!

Pentru cei de acasă, ca să audă cei din America,
— ori întors.

De când au Statele Unite constituție și până azi, nu s'a pomenit ca fruntașii vieții publice din America să fie așa de învrăjbiți ca acum. Și nu s'a pomenit nici așa o desorientare generală în fața alegerii de președinte, ca cea de azi.

De aci urmează că mulți — ușor credincioși, ori conduși de interese personale — *comentează destul de greșit*, că anul viitor n'o să ne aducă criză economică cum fusese în 1907 și aproape întotdeauna înaintea alegerii de președinte al Statelor Unite.

Apoi așa ceva pot să scrie numai gazetetele noastre mici din America, informate de atare ban-chor mic, diletant și el în politica americană și aspirant la dezertare cu banii oamenilor în pungă.

Nu așa, domnilor. Ia să vorbim serios. Nu vă uitați d-voastră la aceea că, rămânând oamenii aici, veți mai putea stoarce dela ei câte un dolar doi ca abonamente. Nu vă uitați așa de pătimăș la înmulțirea câștigului d-voastră. Căci prin asta informați greșit publicul pe care ar trebui să-l serviți conștient — la bună vreme. Și păcatul acesta la care vă împinge biznișul, se va răsturna tot asupra capului d-voastră. Că publicul acela care vă cetește azi scrisorile, se lasă ușor orientat. Dând însă greș scrisul d-voastră, se va răsvrăti și iar veți produce în el scârba și neîncrederea față de scrisorile unei foi românești, ce oscilează după opinia diletanților și interesele sale de tarabă.

Ori nu vedeți și nu cetiți d-voastră zilnic prin ziarele americane cum Roosevelt, semizeul, se năpusteste asupra lui Taft? Nu vedeți rezultatul alegerilor? Nu vedeți că s'a întors pe dos foaia? Că în locul republicanilor au sosit la putere democrații? Nu auziți declarațiile rășboinice ale candidaților cu șanse de reușită la portofoliul de președinte? Declarațiile lui Champ Clark, Harmon, și restul? Nu vedeți că au și început a sta fabricile ori lucrează cu mai puțini oameni? Și nu vedeți lupta guvernului contra trusturilor? Nu puteți pricepe că factorii dela trusturi, cari au banul, factorul principal, în mână, își vor retrage banul din circulație, ca să presioneze cu asta asupra guvernului? Și asta nu ar arunca vâlul negru al crizei pe tot întinsul marilor State Unite lăsând milioane de oameni pe drumuri, fără lucru, fără pâine?

Toate's așa de ușor de observat, că nici ochelari nuți mai trebuie la ele.

Da, vine criza!

N'ai băgat tu de seamă, frate române, că se apropie furtuna? Viforul irezistibil și pustiitor. Nu observi, nu vezi, că în depărtările innegurate s'a întunecat cerul și că orizonturile sunt pline de nori gri și negri. Și nu auzi tunetele prevestitoare de furtună?

Mă mir că nu ai văzut toate astea. Din păcăniile trecutului, ai fi putut învăța că *tunetele astea politice, liniștea adâncă ce s'a lăsat pe tot întinsul vieții economice* a Statelor Unite, nu pot fi alta decât preludiul sigur al marei furtune ce se apropie, a crizei economice.

Din lecțiile aspre, ce le-ai primit, ai fi putut învăța că nu trec 5 ani fără săți fie pusă de nou la încercare existența ta în Statele Unite. Că tot la 5 ani trece câte un vifor peste țara asta, pustiind și distrugând tot ce-i stă în cale.

De câte ori ai fost redus și tu la neagra sărăcie de acest vifor, frate române.

De câte ori ai blăstămat și clipa, în care ai pus gând să vii la America. Și când viforul își juca dansul nebun deasupra capului tău și te mânia la voia lui, în dreapta și în stânga fără ca să te lase liber, de câteori nu ai fi plecat acasă, în satul tău, la casa și masa ta sigură, dacă ai fi putut.

Și totuși nu observi că iară se apropie ziua de judecată pentru tine.

Ori crezi că e prea departe. Că mai e timp să te îngrijești de adăpost? Atunci greșesti.

Viforul dacă pornește odată, se întinde cu iuteala fulgerului. Când îl observi mai deaproape, e prea târziu ca să te asezi dinaintea lui nu mai ai timp săți cauți adăpost sigur. Și, milostiv săți fie Domnul de te afle nepregătit, fără adăpost. Vei tănji fără lucru, fără izvor de venit, ani de-a rândul — dacă atâta va ținea viforul, după presemne. Și furtuna asta te va înapoia iară, acolo, de unde ai început, în neagra sărăcie. În ea pierzi tot. Poate nici „pâine” nu vei avea pentru gură în această „jură de aur”.

Iar după furtună, poți începe de nou, acolo unde ai început când ai venit la atât de afurisiții ăștia „munți de aur”, „dealuri de mămăligă cu vâi de lapte dulce”.

Cee de făcut?

Iaca ce!

Noi cei de aici, să ne căutăm locuri sigure, să nu ne părăsim orașul în căutarea a ceva mai bun, pe care poate nu'l aflăm, dar în locul lui rămânem pe drum cu paralele cheltuite și fără adăpost.

Iar celor de acasă să le spunem că deocamdată să rămâne acolo unde sunt. Și să rugăm și gazetetele și pe preoții, învățătorii și cărturarii de acasă, ca în numele nostru să le tălmăcească asta fraților rămași cu gând să plece aici la „Malerica” asta.

Ca început ar fi de ajuns și atâta. Ce va mai fi de făcut, să ne sfătuim mai târziu.

Iulius E. V. Ioanovici.

Ora României din Bucovina.

— „Prietenia” Nemților naționali. —

În lupta culturală și națională ne lovim de un zid al străinismului. Ne îngrozim când ne uităm în jur și-i vedem pe toți porniți contra noastră.

Groaza se potentează și mai mult când ne gândim la starea condamnabilă din tabăra noastră, o stare care ne degradează în fața străinilor și ne face mai slabi decât noi înșine ne simțim. Intriga, invidia și uelțiile dintre frați pe de o parte, servilismul, lipsa de simț adevărat național și iubirea a tot ce e străin pe de alta, toate aceste scaderi sunt tot atâția viermi, cari zi și noapte rod la rădăcina arborelui nostru național. Durerea e cu atât mai mare, când vedem că o mare parte dintre fiii acestui neam nici nuși mai dau seama de peirea ce ne amenință. Pare că suntem un corp ce e pe cale să deie stărv și corbii de toate speciile cu eroncănit sinistru se reped lacomi la pradă ce-i așteaptă. Jalnică povestire de timpuri și mai jalnice! Pretutindene încotro te întorci vezi ivindu-se lucruri străine neobișnuite pe acest pământ străbun, urchile îți sunt lovite de accente străine prea aspre și disarmonice. Stranie privilegii chiar și natura jălește trecutul, munții și codrii seculari sunt despoiați de mândra lor pozoabă. E un vandalism modern, lacom de aur, așa de lacom, încât totul ce vede ar preface în aur. La mare batjocură a mai ajuns „vesela noastră grădină” de odinioară.

Străinii de toate limbile și credințele ne cotorpesc, ne înghit de nu ne-om mai putea cunoaște. Nu destul că avem de luptat contra ucrainilor neînfrinați, dar încă și toți străinii din acest babilon modern s'au conjurat contra noastră, căci invidioși de drepturile noastre istorice, le-au întins acestora mâna lor ucigașă ca mai ușor să ne poată sugruma. E destul numai să aibi curajul de a accentua ceva mai tare dreptul tău, ca apoi să vezi cât de amenințatori și turbați se ridică acești venetici. Aceasta am putut observa de repetate ori când a fost vorba de interese românești.

Fără să mai amintim pe alții, nemții, acești coloniști aducători de cultură, cari se află așa de

bine între Români, se amestecă fără nici un drept în lupta noastră cu ucrainii, luând partea celor din urmă, deși n'au nici o cauză de a fi contra Românilor. Acest element boem, se vede că numai în urma oportunismului și a toleranței noastre proverbiale, a devenit așa de îndrăgnet, încât își aroagă în mod sgomotos oarecare prerogative culturale, punând pe toate cele marca lor nemțească. Nu fac aici generalizări, căci din fericele suntem în bune relații de prietenie cu o parte dintre nemți, contra acelor n'am nimic de obiectat. Aici e vorba de nemții din Valea-Suhei, cari se țin de specia lui Keschmann. Cumcă acest element ne este nouă dușman e prea bine cunoscut din campania abia finalizată în contra Centralei române. Cumcă această specie de cavaleri germani caută în mod sistematic să ne aplice lovituri cât mai dureroase, vor arăta următoarele evenimente.

Cu toate că în privința numerică sunt ei cu mult în urma Românilor, totuși pretind preponderanță la alegeri în comitetul comunal și privilegiul la purtarea agendelor în limba germană. O iritare neexplicabilă i-a predominat, văzând că la conscripția din anul acesta numărul românilor a covârșit în comunele mixte. În Ostra de pildă, făcându-se la pretensiunile sgomotoase ale ucrainilor anchetă în scopul introducerii limbii rutene în școală, nemții au fost cei dintâi cari au sprijinit aceste pretențiuni și cel mai chiabur dintre ei, unul Haackl, care e și președinte în consiliul școlar local, deci e chemat să apere interesele școlii românești, nu s'a sfiit să îndemne pe părinți ca să ceară școală ruteană pentru copiii lor. În casa lui s'au ținut astă vară ședințe nocturne cu agitatori și s'a pus la cale dimpreună cu sfetnicii comunali nemți înființarea unei școli rutene. Spi-ritul conducător în această campanie rușinoasă a fost și este și acum individul corupt Franz Talski, poleac nemțit, care e și secretar comunal. Acest individ nu s'a rușinat a bate noaptea cărările prin Ostra în companie cu învățătorul ucrain Antoniu din Gemene și cu alți agitatori ucraini, punând pe oameni la cale să ceară introducerea limbii rutene în școală. Acest Talski îi îndemna, zicându-le să nu doarmă, ci să agiteze din rășputeri. Și această gleahță depravată știe să se furișeze pe lângă o samă de Români slabi de înger, îmbătându-i cu vorbe că el e mare prieten al Românilor, storcând astfel intervenții și favoruri, pe de altă parte însă declară cu cuvânt de onoare că în Ostra se va introduce limba ruteană în școală.

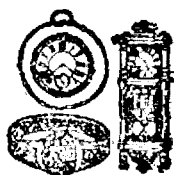
De ceace ne-am temut nici n'am scăpat, căci comitetul comunal compus din 12 membri, dintre cari 6 nemți, la una din ședințele sale hotărâște la propunerea unui neamț ca să se ceară înființarea unei clase rutene, cu toate că la anchetă s'au aflat abia trei copii a căror părinți au cerut limba ruteană. Și cine a votat această propunere? Se înțelege că nemții dimpreună cu cei doi flusecari. Deci nemții, cari își au școala lor separată cu învățătorul lor, arată doosebitul interes ca să ne răpească școala noastră românească, vărind astfel zizanie între noi, știind prea bine, că unde se ceartă doi, vor câștiga numai ei, nemții.

În Stulpicani, cam tot așa un comitet a hotărât mai dăunăzi urcarea școlii nemțești la 3 clase, deci paritate desăvârșită într-o comună ca Stulpicani cu populațiune covârșitoare românească.

Deci existând între Români și ucraini lupta pentru a fi sau a nu fi, simpatie nemților sunt după cele amintite mai sus pe partea celor din urmă. Scurt zis, este o alianță tacită și pe față a tot ce e străin în contra noastră cu tendința de a vâri mai întâi în ființa noastră veninul cosmopolit și apoi spre a ne putea nimici pe încetul. Și la această stare de lucruri cu mahnire în suflet trebuie să constat, că o considerabilă parte a inteligenței române din Stulpicani și împrejurime, fără vr'o muștrare a conștiinței lor naționale, probabil adormite, stă apatică de o parte, ba ce e mai mult, unii fac chiar cauză comună socială și politică cu străinii ce tind să ne cotorpescă. Mi-se

Albert Dobó,
giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-16-15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de ciasornice și giuvaricale

— al lui ► **Husznik János** ◄ îl continui eu. —

Mare deposit de ciasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

— după comandă medicală. —

înceacă sufletul în plâns, că trebuie să descoper lumii această rușine națională.

În elita de aici este un ampoliat silvic român, „naționalist patentat” și amic personal și politic alui Keschmann. Acest „naționalist” cu șlif nemțesc dimpreună cu alții de talia lui, lucră ca și cârțița pe terenul nostru național. La activitatea și meritele acestei cârțițe politice voiu reveni mai detaliat de altădată, arătând cari sunt prietenii săi cei mai intimi de zi și de noapte.

„F. Pop.”

INFORMAȚII.

A R A D, 26 Decembrie n. 1911.

— **O scrisoare din America.** D. profesor Marin Dumitrescu, casarul fondului cultural „N. Iorga” a primit zilele acestea dela un Român transilvănean emigrat în America (Statele Unite), următoarea scrisoare:

„La 19 Oct. 1911, am primit din partea Dv o listă de subscripție pentru fondul cultural „N. Iorga”. Adresa mea de sigur că o ați luat dela Valeni.

Veți fi crezut poate că cine știe ce om cu stare și luminat sunt, apoi această scrisoare cred că vă dovedește în deajuns de câtă lumină am avut parte în astă lume.

Mai întâi trebuie, cred, să știți și Dv. că sunt un biet Român Transilvănean născut în Poiana Sibiului și că numele dlui Iorga pentru mine este sfânt. Vă mulțumesc deci din adâncul inimii mele pentru că mi-ați dat atât mie cât și prietenilor mei de prin apropiere ocazia de a contribui și noi cu cât putem la Fondul Cultural, ce se strînge în numele celui ce își jertfește tot ce are mai scump în astă lume pentru luminarea neamului nostru întreg fără deosebire de granițe, confesie, etc. Citesc aicea de aproape 5 ani N. R. Politic, Literar și pentru Popor și o spun sincer că am primit din el mai multă lumină decât am avut parte ca să primesc în școala noastră în Poiana.

Numele Dv. al celor buni Români cari ați luat inițiativa stringerii acestui Fond, va fi scris de sigur cu litere de aur în Istoria Neamului nostru Românesc, atât de greu lovit de soarte și de unii fii ai săi cari nu își înțeleg încă menirea.

Am până astăzi în listă subscriși suma de 45 lei în bani rom., sper că voi mai putea câștiga încă ceva. E greu tare pe aicea. Orașelul în care mă aflu eu suntem numai 10 Români și aproape toți dintre aceia care nu prea înțeleg. Sunt însă orașe mai mari prin împrejur, alerg și îi caut pe cei cari înțeleg, nu mă uit la spese.

Vă ași ruga foarte mult ca să-mi scrieți dacă ați mai trimis la cineva în America liste de subscripție și dacă ați trimis ași dori alreș a celor Români ca să mă pot pune în înțelegere cu ei. De asemenea ași dori ca să știu câți Români mai au N. R. abonat aicea în America. Mă iertați, pentru că vă cer atât de multe. Știu însă și-mi place să cred că veți face aceasta pentru un frate al Dv. Transilvan rătăcit peste ocean. Ași dori tare mult ca să ne cunoaștem cei din astă Țară care citim N. R. și odată cunoscându-ne sper că multe am putea face. Dacă nu ați mai trimis liste în America, atunci vă rog a-mi trimite mie încă una sau două fără a mă obliga bine înțeles că le voi completa, voi face însă atâta cât mă ajută puterile mele de Român care nu a avut parte de lumină, dar e mândru că s'a născut Român.

Încă ceva. În Craiova Dv. atât de frumoasă dacă o ați putea apăra să nu se prea jidovească, apare o revistă „Ramuri”. Am aflat tot bine despre cele scrise în ea. Vă ași fi foarte recunoscător dacă ați avea bunăvoință ca să-mi trimiteți 2—3 numere, poate mi-a-și abona-o. Despre un ziar săptămânal al Rom-Naționaliști din Craiova încă am auzit că a apărut sau va apare? Tare ași dori ca să-l cunosc. Și acuși de încheiere, vă rog ca să mă iertați pentru îndrăzneala ce mi-am luat de a vă scrie așa după cum îmi permite lumina ce am putut-o câștiga în cele 3 clase primare pe care le-am terminat în Poiana noastră curat Românească, de altfel unde din nenorocire Maghiar Emberul poruncește.

Salut cu deosebită stimă, îmi ridic ochii către cer și rog pe a tot Puternicul Dumnezeu ca să dăruiască Sănătate și putere celor doni Luceferi ai Neamului nostru Românesc, Iorga și Cuza și celor ce îi urmează. **G. Const. Ghișescu, Girard-Ohio Box 457 U. S. of America.**

Contele Khuen la Viena. Măne seara, prim-ministrul Khuen, va merge la Viena să asiste la deschiderea delegațiilor și să fie primit în audiență la Maj. Sa. Cătră sfârșitul săptămânei va avea loc și un consiliu ministerial comun în care se va discuta asupra importului de carne și asupra chestiunilor bosniace.

— **Moartea lui Zichy Nándor.** Duminecă seara a murit în castelul de pe proprietatea sa din Adonny contele Zichy Nándor, fostul întemeietor și îndrumător al partidului popular din țară. Răposatul a fost un mare antisemit și a luptat multă vreme împotriva înecătenirii în masă a jidanilor și împotriva aducerii legii despre căsătoria civilă. În vremea din urmă, din pricina bătrînețelor, s'a retras de pe terenul vieții politice, rămânând însă și mai departe un cald sprijinitor al mișcărilor catolice.

— **Duel.** Într-o gedință a Camerii, deputatul guvernamental Nagy Sándor, în cursul vorbirii lui Polonyi Géza, i-a aruncat acestuia următoarele vorbe:

— Cum ești antisemit când și nevasta d-tale e evreică!

Fiul lui Polonyi, Polonyi Lajos, un funcționar în Eger, văzând în cuvintele acestea o ofensă, a scris lui Nagy Sándor o scrisoare insultătoare. Ieri a fost ieșirea pe teren în chestiunea aceasta. Duelul s'a terminat cu rănirea deputatului Nagy.

— **Dela nunta viitorului moștenitor de tron.** Un ziar de seară publică următoarea știre, pe care o dăm cu anumitele rezerve: Ni-se aduce la cunoștință un amănunt interesant dela căsătoria arhiducelui Carol Francisc, viitorul moștenitor al tronului. Anume pentru transportarea familiei imperiale dela Vienneustadt, la Schwarzwau, locul cununiei, așteaptă două trenuri speciale. Unul pentru Maj. Sa, iar celălalt pentru membrii Casei domnitoare. În trenul acesta, al doilea, era să călătorească și arhiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul de tron, cu soția, ducesa Sofia Hohenberg.

Înainte de plecare cu o oră, moștenitorul a aflat, că pentru soția sa este rezervat un loc, în cel mai din urmă compartiment. Nefiind mulțumit cu această dispoziție a mers însuși la gară și și-a exprimat dorința șefului de stație, că ar dori, să plece înainte de ora fixată împreună cu soția sa și de aceea șeful să dea ordin, ca trenul să aștepte gata de plecare la timpul indicat. Trenul se va întoarce apoi și va duce și pe ceilalți arhiduci și arhiducese.

Șeful gărei nu s'a supus la împlinirea dorinței moștenitorului. Față de această atitudine, moștenitorul a dispus, să i-se dea ordin în scris. Șeful gărei s'a supus. Astfel s'a întâmplat că arhiducele Francisc Ferdinand împreună cu Alțeta Sa ducesa Sofia Hohenberg au mers cu tren special, — ca și Maj. Sa — iar numai mai târziu au fost transportați ceilalți membri ai casei domnitoare.

— **Războiul italo-turc.** Ministrul de război publică telegrama comandantului trupelor turce din Tripolitania, despre încercările recente ale Italianilor ca să pătrundă mai în adâncul provinciei. Încercările n'au izbutit. Trupele turco-arabe au silit rîndurile Italianilor să se retragă. În această ciocnire au rămas 50 de morți din partea Italianilor și 12 morți din partea Turcilor.

Tot din Constantinopol se anunță, că guvernul a ordonat închiderea băncilor și alte instituții italiene.

— **Jubileul universității din Atena.** Universitatea din Atena va serba jubileul său de 50 ani — începând dela 7 Aprilie n. 1912, odată cu întrunirea congresului internațional al orientaliștilor.

Anul acesta Paștile ortodoxilor cad odată cu ale catolicilor și protestanților. Deci data e foarte aleasă. E totodată și ziua când se serbează câștigarea neamănării.

Congresul și serbarea se țin în Acropolă. Chiar în ziua de Paști se vor desveli Propileele restaurate.

La 9 aprilie excursie la Eleusis, și la Megara. La 10 se joacă „Edip” de Sofocle. La 11 și la 14 jocuri panhelenice în stadion.

Se vor face timp de 25 zile excursii arheologice în Grecia, Creta și Asia mică, sub conducerea arheologilor locali și străini.

— **Meteorul dela 30 Noemvrie v.** Asupra interesantului fenomen dela 30 Noemvrie, relatat Academiei Române de d. Spiru Haret, învățătorul G. Stănescu din Aluniș-Olt (România) povestește în „Voința Națională” următoarele:

În noaptea de 29 spre 30 Nov. am văzut pe cer petrecându-se un fenomen și iată cum: Leșiana afară cu un copil și în momentul când am deschis ușa și am pășit pragul, am văzut că s'a produs o lumină ca de fulger, lumină tare, intensă că am văzut cele mai mici obiecte din curte. Cernul deși era acoperit cu nori groși și ceață, lumina aceea le-a înecat și s'a stins încetul cu încetul, nu odată ca lumina fulgerului.

Am socotit că poate să fie vr'un fulger mare și așteptam momentul să tume. N'am auzit nici o bubuitură.

M'am uitat pe cer și n'am văzut nici o dungă și nici alt fulger nu s'a mai repetat. Dimineața am auzit și pe femeia vecinului meu Petre Părvu că a sculat-o un copil să-i dea pîță și în timpul când copilul suga, femeia a văzut în casă o lumină așa de mare că a văzut ochii și gura copilului sugând. Femeia Dina și locuitorul Lixandru Dragomir spun că s'au nemerit afară când s'a produs acel fenomen și spun că s'au înfricoșat și n'au mai putut dormi până la ziuă.

Aceasta spre știință.

G. Stănescu, inv. Aluniș-Olt.

— **Un vapor român oprit de Italiani.** Din Constanța se anunță: Vineri dimineața a sosit în portul nostru vaporul dela Alexandria (Egipt).

Fiind informat mai dinainte că acest vas a fost oprit și controlat de un crucișător italian în apele Mediteranei, și căutând a culege informațiuni în această chestiune, am aflat următoarele:

În zina de 28 Noemvrie st. v. pe când „Împăratul Traian” pleca spre Alexandria la ceasurile 5 dimineața, chiar în apropierea acestui port, a fost iluminat de un puternic proiector electric de pe un vas italian, care, printr'un foc de tun i-a dat semnal să se oprească.

Vaporul românesc s'a oprit și de pe vasul italian care se apropiase au pornit cu o barcă un căpitan din marina italiană însoțit de doi subofițeri. Aceștia venind pe bordul vasului „Împăratul Traian”, au fost primiți de d. V. Păun, ofițer secund căruia i-au exprimat dorința să vorbească cu comandantul vaporului.

D. comandor Periețeanu care se afla pe puntea de comandă a primit delegația italiană, care a cerut să revizuiască actele vaporului.

Imediat li-s'a prezentat manifestul de încărcare al vasului pe care l'au revizuit cu deamănăntul. După aceea italienii au înscrisut tot vaporul. Înscrisura aceasta a durat două ceasuri.

În intervalul acesta pasagerii sculându-se din somn, delegația italiană a cerut pașapoartele fiecăruia în parte.

Între călători găsind pe un ziarist german și pe un ofițer în rezervă tot german, le-au percheziționat bagajele.

Negăsind nimic suspect, delegația italiană s'a retras prezentând seuze comandantului vaporului și mulțumind pentru amabilitatea de a i-se fi pus la dispoziție.

Vaporul „Împăratul Traian” și-a continuat apoi drumul spre Alexandria.

Vasul italian era un crucișător elasa I și se numește „Cita De Siracusa”. El a dispărut spre coastele Tripolitaniiei.

Acest control al vaporului italian avea de scop să vadă dacă „Împăratul Traian” nu transportă munițiuni de război și ofițeri de război spre câmpul de luptă.

— **Mare uragan în Belgia.** De două zile bănuie în întreaga Belgie o strașnică furtună care a pricinuit pagube incalculabile.

În Gand zidurile dela pavilioanele xepoziției în curs de clădire s'au prăbușit toate, îngropând sub dărâmături numeroși lucrători.

Din orașele-porturi se anunță că un mare număr de bărci de pescari s'au scufundat împreună cu echipajele lor.

Numeroase cadavre omenești au fost aruncate de valuri pe țărm.

La Liege au fost distruse cablurile telegrafice și telefonice.

Comunicațiunile telegrafice și telefonice sunt întrerupte așa că a trebuit să se întrerupă și comunicația tuturor trenurilor din pricină că nu se puteau da semnalele cuvenite.

— **Dramă sângeroasă în'o cazarmă.** Din Cluj se anunță că Sâmbătă seara a avut loc în cazarma hונvezimei din Cluj o dramă sângeroasă. O calfă de negustor, Măgai Béla, înrolat la 1 Octombrie, a fost trecut în cancelarie deși spusese dinainte că n'are scrisoare bună. Din pricina aceasta a și fost veșnic vexat de superiorii săi. Sâmbătă, în fața mai multor martori, cadetul Tömösvári l'a lovit cu piciorul, iar sublocotenentul Márkli l'a pâlmut.

Înjuriile acestea l'au scos din sărite. Măgai a grăbit în camera sa de unde s'a întors cu pușca de serviciu și l'a împușcat pe sublocotenent. A dormit apoi în căutarea cadetului, care în vremea aceasta părăsise cancelaria. Până să-l găsească, a fost arestat de soldați.

Márkli a scăpat numai ca prin minune de moarte. Glonțul i-a intrat în partea stângă a trupului, dar lovindu-se de portofoliu a luncat și i-a intrat în stomac. Márkli de obicei purta portofoliul în buzunarul dela dreapta, dar în ziua aceea din întâmplare îl pusese în buzunarul dela stânga. Și întâmplarea aceasta i-a mântuit viața.

— **Nou port sârbesc.** Din Belgrad se anunță: Guvernul sârb a însărcinat pe Taburno, inginer rus, construirea portului Raduievetz, situat în fața portului românesc Gruia.

Planul întocmit de cătră d. Taburno este de așa natură ca acest port să răspundă tuturor cerințelor progresului modern; el va fi vast și destul de adânc pentru a permite intrarea micilor vapoare de mare, ca acelea cari acostează la Galați și Brăila.

Acest port va fi punctul de plecare al drumului de fier transbalcanic Dunăre-Adriatică, linie, la a cărei desăvârșire lucrează mii de lucrători zi și noapte dela Niș la Cneajeavetz și mai ales la tunelurile dela Gramada și Cneajeavetz. Această porțiunea a liniei, cea mai dificilă de executat și mai costisitoare, va fi gata în toamna viitoare.

— **Nou avocat român.** Din Târgul-Murășului ni-se scrie că distinsul nostru tânăr dl. *Baharie Muntean* a trecut cu deplin succes examenul de liberă practică advocațială (censură). Felicitările noastre.

— **Ciocnire de trenuri.** Luni dimineața s'a întâmplat în gara dela Tatatóváros, aproape de frontiera austriacă, o mare ciocnire de trenuri. După ce intrase în gară, la orele 2 și 45 noaptea, un tren de povară care venea dela Budapesta și mergea spre Graz, — s'au mai anunțat două trenuri de povară, unul dela Budapesta și altul dela Viena. Șeful stației a luat dispoziția ca trenul ce venea dela Budapesta să se oprească în afară de gară, până după plecarea trenului spre Graz.

Mechanicul trenului n'a observat însă semaforul și a intrat în gară cu deplină înțeleală lovindu-se de trenul de Graz. Mechanicul a căzut de pe locomobil sub roțile celui alt tren care pleca din gară spre Budapesta. Trenul i-a tăiat amândouă picioarele.

Ciocnirea a fost atât de puternică, încât aproape toate vagoanele trenului de Graz au fost nimicite dimpreună cu povara lor. În afară de mecanic a murit și frânarul trenului de Budapesta. Mai mulți funcționari au fost răniți.

Paguba căilor ferate se urcă la o jumătate milion de coroane.

— **„Românul” din America.** Ziarul român „America”, organul societăților române din America, anunță că d. V. E. Moldovan, redactorul ziarului „Românul” (organul autorizat din America al fruntașilor noștri! N. R.) a dispărut din Cleveland...

D. V. E. Moldovan a dus cearta între Românii din America și s'a amestecat și în certurile noastre de acasă, publicând articole injurioase la adresa ziarului nostru „Tribuna”... și iscălindu-le cu numele dlui Dr. A. Vaidă.

— **Logodnă.** Dșoara Aurora Cimponeriu din Lipova și d. Dr. Ioan Blidariu, medic în Cocota își anunță logodna.

Felicitările noastre.

— **„Solia Satelor”.** Sub titlul acesta va apărea în Cluj, cu începere dela 1 Ianuarie 1912, o nouă foaie săptămânală pentru popor. Editorul-proprietar al foii este d. Valentin Drăgan, iar secretar de redacție d. A. Melin. În apelul adresat publicului românesc despre programul foii se spun următoarele:

„Gândul nostru cu această foaie se cuprinde în următoarele cuvinte scurte, cuprinzătoare:

Înainte de toate, suntem creștini adevărați, unii dintre noi slujitori la altarul Domnului. Și sub acest raport ținem la legea noastră românească și la Sf. Biserică, caldă și ocrotitoare a neamului nostru în toate vremurile. Vrem luminarea poporului dela sate prin învățătură, prin cunoștința cărții, a slovei izbăvitoare. Vrem să-l împărțăm de toate binefacerile luminei, să lucrăm la educarea lui, pe temeiul istoriei și al culturii naționale. Vom da cea mai largă atenție înaintării lui economice, voind să-i îndreptăm privirea spre tărîmurile largi ale unei plugării raționale, obișnuite în apus. Vrem un neam de săteni luminați, sănătoși și bogați.

Și fiindcă viața noastră din această țară, nu se poate desfășura de frământările zilnice pentru drepturile, cari ni-se cuvîin ori ni-se iau, vom da și știri din câmpul luptelor noastre politice. Dar aproape ne vom mîrgini aici. În această privință stăm neclintiti, și cu adevărat, pe temeiul Programului nostru național, ai cărui credincioși suntem și vom fi întotdeauna.

Acestea le avem în minte și în inimi, acum cînd ne gătim să plecăm la drum. Și acestea vor fi credul nostru de viață.”

Prețul foi va fi 4 cor. pe an.

Li dorim izbândă deplină!

— **Serata muncitorimei române din Arad.** Duminică seara muncitorii români din Arad au ținut a 6-a serată literară. La orele 8, d. Maniu în calitate de președinte, salută în calduroase cuvinte pe cei prezenți. D. Teodor Moga ține o conferință despre viața lui Maxim Gorki. D. Savu, cu dragălașa-i fetiță predau la harmoniu: „Pe valurile mării”. Dșoara Scorțariu predă poezia „Pe sub fereastră” de Maria Cuntan. Dșoara Olariu declamează poezia „Din Schit” de Cincinat Pavelescu. D. Teodor acompaniat de d. Savu ne delectează cu mai multe doine. D. Calu declamează poezia „Pe deal”. D. Budean predă poezia „Proletarul”. D. Ștrengar cântă „Stau privind cum curge Oltul”.

Ne-a mai delectat la dorința publicului d. Savu cu mai multe doine melodioase.

D. Maniu mulțumește celor prezenți și-i roagă ca la petrecerea ce se va aranja la Crăciun să se facă o agitație cât mai mare, și chiar și aceia să se

socotescă invitați, cari au cetit invitarea primziară.

Muncitorul.

— **Expulsarea Italianilor din Smirna.** În urma intervenirii consulatului german din Smirna și a protestului băncilor, ai căror funcționari sunt în majoritate italieni, guvernământul local a dat următorul comunicat oficial, în ziua de 19 Decembrie a. e. n., prin care revine asupra deciziunii, care obliga pe Italiani să părăsească Smirna și împrejurimile sale:

„Potrivit deciziunii și ordinei relative, expulsați viza pe acei Italiani, cari locuiesc în localitățile fortificate.

Vilaetul referindu-se sublimiei Porți, pentru a cunoaște regiunile ce trebuiesc să fie considerate ca piețe fortificate, a primit ordinul responsabil, din care rezultă că vilaetul „va primi” instrucțiunile necesare, indicând localitățile cari, din punct de vedere militar, vor considerate ca fortificate, cu indicațiunea regiunilor și a perimetrelor și că autoritățile provinciale se vor mîrgini a expulza numai pe Italianii, rezidând în localitățile ce vor fi indicate în zisele instrucțiuni”.

x **Dobó Albert**, giuvaergiu. Cluj, Piața Mátyás király-tér. Conduc de cele mai practice principii comerciale a preluat acest domn, de specialitate vechea prăvălie „Ioan Hasznik”, din piață. Principiul unic și sănătos al lui Dobó este: „Vinde lucrurile cele mai nouă, cele mai frumoase, dar numai pe bani gata, căci numai așa le poți vinde cu prețuri moderate”. Are dreptate. Căci aceasta este boala mușterilor, cari dacă ar cungeta, ar vedea, că dacă cumpără pe rate, ajung cu mult mai scump la bijuteriile dorite. Putem spune, că dacă voiește cineva să cumpere ciasornic bun ori Omega ori Schaffhausen giuvaerice moderne, frumoase, obiecte de argint, în prețuri ieftine să se adreseze la firma Dobó Albert, care pune multă considerație la interesele mușterilor, și astfel ori ce obiect are contravaloarea banilor. Nu ține obiecte dubioase, ca la prăvăliile cu vânzare pe rate.

x **Atelier de fotografii artistice**, de primul rang. Rona și Kinast, Orăștie Văsar-tér nr. 4 (casele lui Hermann). Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” capătă 5% rabat. Fiți cu atențiune la firmă.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

7 Ianuarie n.

Concert în Timișoara: Reuniunea română de cântări din Timișoara-Elisabetin invită la concertul împreunat cu declamații și urmat de joc, ce va avea loc la 25 Decembrie (7 Ianuarie n.) în restaurantul „Erzébet” (Novotny). Începutul la orele 8 jum. seara.

7 Ianuarie n.

Teatru în Sibiu: Muncitorimea română din Sibiu invită la producțiunea teatrală urmată de dans ce va avea loc la 25 Decembrie (7 Ianuarie n.) în sala dela „Unicum”. Se va juca „Noaptea de Sf. Gheorghe” de Th. Alexi și „Împletește, despletește” de Th. Alexi. Se va declama „La Icoană” de A. Vlăduța și „Noi” de Octavian Goga. Începutul la orele 7 jum. seara.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

8 Ianuarie.

Concert în Brad: Corpul didactic dela gimnaziul român gr. or. din Brad invită la concertul urmat de dans ce va avea loc la 26 Decembrie (8 Ianuarie n.) în hotelul „Coroana”. Inceputul la orele 8 seara.

8 Ianuarie.

Teatru în Chişineu: Tinerimea şcolară gr.-ort. română din Chişineu invită la concertul urmat de dans şi reprezentaţie teatrală ce va avea loc la 26 Decembrie v. (8 Ianuarie) în sala „Iparosolvásokör”. Se va juca „Duşmănoasa” de M. Drăgan. Inceputul la orele 8 seara.

9 Ianuarie.

Teatru în Reghin: Despărţământul Reghinului sâsesc al „Astrii” invită la serata-muzicală-teatrală ce va avea loc la 9 Ian. n. în sala cea mare a hotelului oraşenesc. Se va juca „Curiozitate femeiască” comedie localizată. După reprezentaţie — joc. Inceputul la orele 7 şi jum. seara.

BIBLIOGRAFII.

A apărut: „Viaţa Românească” Nr. 11 (Noemvrie, 1911), cu următorul sumar: St. O. Iosif: Cânteece (Versuri). I. Botez: Libertăţile cetăţenesti şi instituţiile publice în Anglia. D. Nanu: Unui sfânt (Versuri). Ch. Drouhet: Modelele franceze ale teatrului lui Alecsandri (Cucoana Chiriţă). Leon Feraru: Cântecul de leagăn (Versuri). Colaboratorii revistei: Note pe marginea cărţilor (Pe marginea lui „Manasse”). Mircea Dem. Rădulescu: Marină (Versuri). H. Sanielevici: Icoane fugare (Impresii din Dobrogea). M. Codreanu: Efect de lună (Sonet). Colaboratorii revistei: Documente omenesti (Lacrimile unui cetăţean). Sp. Popescu: Diploma din Vădeni. Izabela Sadoveanu: Cronică literară (Charles-Louis Philippe). Dr. P. Cazacu: Cronică medicală (Depozitul central de medicamente al Direcţiei Generale Sanitare în anul 1909—1910). C. S. Cronică internă („Colegiul unic”). M. Carp: Cronică socială (In chestia activităţii extraşcolare a învăţătorilor). G. Topârceanu: Cronică veselă (In jurul unui divorţ). M. Sevastos: Cronică veselă (Sufleurul). G. Galaction: Cronică teatrală — Bucureşti (Teatrul Modern: „Samson”). T. Argezi: Cronică teatrală — Bucureşti (Teatrul Naţional: „Stălpini Societăţii”). — „Fiul ei”. — Programele de teatru. — Afişe). T.: Cronică teatrală — Iaşi („Bi-

ruinta”. — „Funcţionarul dela domeni”. — „Luceafărul”. — „Andromaca”. — „Taifun”). R. Scrisori din Bucovina (Modest Cav. de Grigorcea. — Român la universitatea din Viena, etc.). P. Nicanor & Co.: Miscelanea (O carte folositoare. — Grigorie Urechie redivivus. — Dela S. S. R. — Funie în casa spânzuratului...). Recenzii: Alexandru Ciura: „Aminţiri”; Prosper Méricée: „Don Juan”. — I. S. — Duiliu Zamfirescu: „Anna”. — Gala Galaction: „Lângă apa Vodislavei”; N. Scurtescu: „Rhea-Silvia”. — C. A. — Simion C. Măndrescu: „Friedrich Gottlob Klopstock”. — I. i. — Carmen Sylva. „Mărioara”. — C. V. Revista revistelor: „Luceafărul”; „Convorbiri literare”; „Danubo”; „Buletinul Comisiunii Monumentelor istorice”; Sp. Haret: „Învăţătorii şi politica”; „Revista Balcanică”; Henry Mazel: „Cromwell al lui Carlyle”; Renné Dumesnil: „Madame Bovary şi timpul său”; Raquenii: „Italia şi Tripolitania”; Albert Sauzède: „Ce valorează Tripolitania?”; Yves Guyot: „Scumpirea şi protecţionismul”; Albert Sauzède: „Remedii”; Ernest Dupuy: „Alfred de Vigny şi natura”; E. Broutroux: „Sully Prudhomme, poetul şi filozoful”; „Savremenik”; „Hudozestvena Kultura”; Tereza Billington: „Feminism şi politică”.

„Albina”. Revistă enciclopedică populară din Bucureşti a apărut cu următorul sumar (Nr.-ul 11): Sofia Nădejde: Dumnezeu poartă grija. Dr. G. Orleanu: Sfatul de apărare contra scarlatinei. A. I. Pavel: Scrioare către redacţie. Ce-au fost sease mari bogătaşi americani. (Cu 6 ilustraţiuni).

Din literatura română: I. A. Brătescu-Voinesti: Sminteala lui Radu Finuleţ. (Cu 4 ilustraţiuni originale de d. D. Stoica). Din ziare în reviste: Bogătia în lapte a Elveţiei. Câţi locuitori are Ungaria. Rachiul în Norvegia. Cel mai bătrîn arbore din lume. Cronică: Cronică parlamentară. Cronică săptămânei. Informaţie. Bibliografie. Publicaţiune. Ilustraţiune: Văcarul din Agapia, de pe un tablou de N. Grigorescu. Pagina glumească: Neculcea: A scăpat ieften. (Cu 6 ilustraţiuni). Pagina copiilor: Nenea Radu: Lenea e mama tuturor răutăţilor. (Cu 8 ilustraţiuni). Activitatea socială a preoţilor şi învăţătorilor.

A apărut nrul 3 an. IV din excelenta „Revista politică şi literară”, ce apare la Blaj sub conducerea dlui Aurel Ciato. Sumarul acestui număr e următorul:

Aurel Ciato: „Intellectualizarea politicii noastre”. — I. Corbu: Progresul etic al omenirii, (dovezi clasice). — Nichifor Crainic: Vărul Dionis şi Carmen (poezii). — N. Dunăreanu: Iubire de artă (nuvelă). — P. Pădure: Rugă (poezie). — G. Todica: Zări din Univers (Cometa Brooks). — Al. Ciura: Dascălul Cojoc (nuvelă). — Virginia Grivase: Sonet (Poezie). — T. Raica: Fliologie (Aripă-Straiu-Poroboc). — Ovidiu Hulea: Cânteece de toamnă (poezii). — Simion Gocan: Aşteptare (nuvelă).

Leon Tolstol.

182

RĂSBOIU ŞI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Un soldat tânăr şi blond pe care prinţul îl cunoştea bine, şi al cărui picior era încins cu o curea, îşi făcea semnul crucei, mai înainte de a-şi lua avântul pentru a se arunca în apă; un altul, un subofiter, cu părul şburit avea apa până la briu şi sforăia cu veselie, tot turnându-şi apă pe cap, cu mâinile lui negre. Malurile, zăgazul, eleşteul erau pline de carne albă, viguroasă, muşchiuloasă. Ofiterul Timokhin îşi ştergea pe zăgaz, trupul ud. La vederea prinţului Andrei el avu o mişcare de pudoare. Cu toate acestea îi zise:

— Ce bine. Excelenţa Voastră! Nu vă face şi d-voastră poftă a vă scălda?

— Prea e murdară apa! făcu prinţul cu o mişcare din buze.

— Vă vom căuta un loc mai curat.

Şi Timokhin, încă deprimat, dete fuga spre eleşteu.

— Prinţul vrea să se scalde.

— Prinţul? prinţul nostru? strigară mai multe glasuri.

Şi cu toţii se puseră în mişcare. Prinţul Andrei abea putu să-i liniştească; el preferă să-şi facă un duş într'un şopron.

„Carne, trupuri, carne de tun”, gândi el privind-şi corpul gol.

La 7 August prinţul Bagration scrisese contelui Arakscof, din drumul său spre Smolensk. Ştiind că scrisoa-

rea lui va ajunge sub ochii ţarului, el căută pe cât îi fu cu putinţă, să-şi măsoare fiecare cuvânt:

„Cred, scrise el, că ministrul v'a înştiinţat că Smolensk e părăsit. Aceasta e trist, e dureros şi armata întregă e disperată că un loc aşa de important a fost părăsit fără nici o necesitate. L-am implorat personal pe ministru, i-am scris, dar n'am reuşit să-l conving. Dacă m'ar fi ascultat pe mine, vă dau cuvântul med de onoare, că Napoleon n'ar fi ajuns niciodată acolo unde este; el ar fi pierdut jumătate din armata sa, fără a fi fost nevoie să-i predăm Smolensk. Trupele noastre s'au bătut şi se bat mai bine ca întotdeauna. L-am ţinut pe inamic în eşec mai bine de treizeci şi cinci de ore, şi numai cu cincisprezece mii de oameni, iar Smolensk n'a vrut să aştepte nici patrusprezece ore. Aici e ruşinea, pata armatei noastre, iar el e nedemn să mai trăiască. Dacă v'a scris că pierderile sunt considerabile, atunci a minţit — vre-o patru mii de morţi, atât socotim. Şi dacă ar fizecemii, războiul e război. Cât despre inamic, el a suferit pierderi incalculabile.

„Ce ar fi pierdut ministrul, dacă ne-ar mai fi lăsat să ţinem încă două zile? În orice caz, duşmanul s'ar fi retras, căci n'avea apă pentru oameni şi cai. Mi-a dat cuvântul lui de onoare că nu se va retrage, şi deodată mă înştiinţează că pleacă la noapte. Dacă am proceda cu toţii aşa, duşmanul ar fi încurînd la porţile Moscovei.

„Şi zice că e vorbă să încheiaţi pace. Să vă ferească Dumnezeu de aşa ceva. aţi indispuce contra d-voastră Rusia întreagă, şi fiecare dintre noi s'ar simţi ruşinos de a mai purta uniforma. Noi trebuie să ne luptăm până la cel din urmă soldat.

„Trebuie ca unul singur să comande, iar nu doi. Mânia mă înnebuneşte, iertaţi-mă dacă v'a scriu cu o aşa sinceritate. Vă spun adevărul. Pregătiţi militia.

— Virginia Grivase: Sonet (poezie). — Gr. Ştefan Pop: Din trecutul cultural-politic al Bănatului. — L. R.: Cronică literară. (Ştii româneşte de Ion Gorun; Oamenii cari au fost de N. Iorga). — Informaţiuni (Lupta în parlament. — Soartea mandatului dela Vint. — Noul Episcop al Gherlei. — Mitropolitul Meţianu şi instruirea analfabeţilor. — Un nou ziar cotidian.

Cel mai bun calendar popular pe anul 1912 este „Calendarul nostru” apărut în Bistriţa. Este anume întocmit pentru rebuinţele poporului. Cuprinde articole preţioase de economie, grădinarit, medicină veterinară, sfaturi pentru albinărit, uscarea de poame, despre bănei şi împrumuturi, despre obiceiuri rele, poveşti de tot felul, scrise anume pentru popor. Nuvele, literatură populară şi multe ilustraţii frumoase, fac din acest calendar o carte valoroasă pe masa fiecărui plugar. Preţul 60 bani. Se capătă la banca „Coroana” în Beszterez.

Leo Tolstol

„RĂSBOIU ŞI PACE”

Volumul I de 280 pagini, costă 1 cor. 50 fil. + 20 fil. porto. De vânzare la „Librăria Tribuna”. Volumul II este sub tipar.

Ilustrate de Crăciun şi Anul nou buc. 6, 10, 14 şi 20 fil.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

„Tribuna” institut tipografic, Nichin şi cons.

26 acţi de vânzare,

de ale institutului „SECĂŞIANA” d n Luduşul-mare, se pot cumpăra şi sub preţul nominal Doritori să se adreseze la administraţia ziarului nostru.

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

specialist pentru dinţi artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVAR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinţi şi cu plăcere în rate pelângă garanţia de 10 ani

Dentist in Cluj.

Ministrul d-voastră poate fi un bun ministru, dar el este un prost general, cu adevărat prost, şi tocmai lui i-se încredinţează mântuirea Rusiei. Îl plâng pe împăratul, de a fi încredinţat armata unor astfel de personalităţi. Prin retragerea noastră, m semănat cincisprezece mii de oameni prin spitale şi pe drumurile mari. Dacă am fi atacat, n'am fi îndurat aceste pierderi. Toată armata plânge, şi-l înjură de moarte...”

XIX.

Saloanele Anei Pavlovna şi ale contesei Bezukhow erau ceeace fuseseră, unul cu şapte ani, celălalt cu cinci ani mai înainte. La Ana Pavlovna se urma a se vorbi cu stupefacţie despre succesele lui Bonaparte, şi în victoriile acestuia nu se vedea decât un complot răutăcios împotriva acestui cerc al societăţii dela curte, pe care Ana Pavlovna îl reprezinta cu atâta strălucire.

De asemenea şi la Elena, pe care Rumiantziewiciu o cinsteau cu vizitele ei şi vedeau într'însa o femeie de o inteligenţă rară, se continua ca şi mai înainte a se extazia în faţa marelui naţiuni şi a marelui om şi se regreta ruptura cu Franţa, care, după părerea oaspeţilor Elenei, se va sfârşi printr-o pace între cele două popoare.

De când se întorsese împăratul dela armată, se produsese oarecari manifestări în cele două saloane rivale. La Ana Pavlovna, numai legitimistii erau admişi, şi mosafirii exprimau patriotica idee că ar fi bine ca lumea să înceteze de a mai vizita teatrul francez, a cărui trupă costa tot aşa de mult ca şi întreţinerea unui corp de armată. Mişcările războiului erau cu lăcomie urmărite şi răspândeau şvonul unor succese ale armatelor ruseşti.

(Va urma.)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

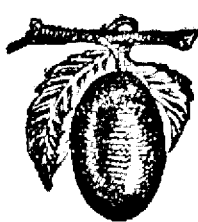
in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”).

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci cu „Balkanska Carica” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoitul de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țigărilor și a sligovitelor. — Prunii mei nu suferă de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolă din Bosnia și Herțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Mava T. Kojdić,
mare proprietar în Breška, Bosnia.

Nu-i ceva fabulos

nu-i cu renume, ba
nu-i nici excepțional

dar au gust bun

și sunt bine și în mare
curățenie ținute, articolele de coloniale
— și băcanie —
pe cari le recomandă

pentru sărbătorile ! Crăciunului !

cu prețuri ieftine

Mezei János és Tsa

Oradea-Mare — Nagyvárad,
Piața Szent László-tér.

Colțul străzii Teleky, în edificiul
băncii Nagyvárad Takarékpénztár.

Comande prin poștă se efectuează
conștiincios în cel mai scurt timp.

Telefon Nr. 247.

Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTATIS”

pentru altoit, să se adreseze preotului Petru
Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,

Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

În vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că au sosit noi transporturi de articole sudice și anume: *Curmale* calitatea cea mai bună, *malaga* și *smochine*. *Castane de Tirol*, *alune italienești*, și *nuci de Cocus*, *portocale dulci*, *lămâi coapte*, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru ceai*, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate. *Rum englezesc și francez*; toate cu prețuri moderate. — Ma e asortiment în *bomboane de Crăciun*, *cafea prăjită*, totdeauna proaspătă, diferite compoziții din 8 feluri. — Faceți comandă de probă!

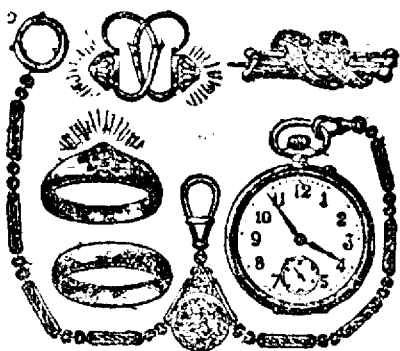
Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

Importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice.
Nagyvárad. — Telefon 635.

A. Slepák, giuvaergiu și ceasornicar

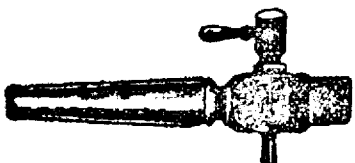
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se repară ca nouă, lucrurile vechi, anume giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță. Prețuri solide! — Serviciu prompt!

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puter
de mașini în
Brașov, Strada Lungă No 45.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pine pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicarie precum și totfelul de *picioare pentru masă*, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat. — Lucrări de ornament. —

P. T.

Subscriși avem onoarea a face cunoscut On public din loc și jur că **prăvălia noastră de pește și fructe sudice**, care există de mai mulți ani în casa noastră proprie **Strada Hirschner No 4, am mărit-o** introducând și

mărfuri de coloniale și delicate

Zilnic: Pește proaspăt; cafea proaspăt prăjită făină și petrol; totfelul de brânză.

Pelângă acestea purtăm și mai departe negoțul de pește și fructe sudice.

Halva în engros dela 5 kg. în sus cu prețul de 1 coroană 30 fileri per kg. — în toată ziua proaspătă.

S'a început deja sezonul de pește sărat!

Prin mijloace suficiente și legături cu firme de primul rang suntem în plăcuta poziție a oferi Onor. public mărfuri bune și cu prețul cel mai redus.

Rugăm deci pe on. public a face o încercare și a să c nvinge de calitate cea mai bună și de prețul redus al mărfurilor.

În speranță că On. public ne va da binevoitorul său sprijin semnăm

Cu stimă:

Frații Gingold.

Brașov.

Schapira Arnold

giuvaergiu, ciao:nicar și optician,
Brassó, Strada Porții 36.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar, de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se repară ca nouă, lucrurile vechi, și anume: giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță.

Prețuri solide!
Serviciu prompt!

TIMBALE!

Timbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

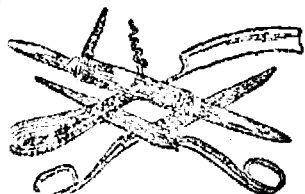
Pretcuranturi, la cerere, se trimit gratis. Corepondența intrucât se poate să se facă în limba ungurească, germană sau sârbească.

Prima tocitorie cu aburi pentru
articole de lux și briciuri

VICTOR TURTURE

VERSECZ, Steriagasse 16.

Bogat depozit de articole de oțel engle-
zesc și francezesc. Mașini americane de
tuns părul și barba, sistem nou, pietri de

ascuțit englezești,
precum și diverse
articole de ras și
frizat.

Serviciu prompt!
Prețuri ieftine!

**Cel mai mare depozit de
încălțăminte din Lugos.**

Ghete de box veritabil, schewreaux ori lac

elegante și solid lucrate, pentru domni 9
cor., pentru dame 8 cor. Pot fi cu și re-
cu nasturi ori fără. Ghete de box pentru
dame numai 7 cor. Ghete de box pentru
copii dela 1—5 ani cor. 2-60, dela 5—10
ani cor. 3-60, dela 10—15 ani cor. 5-60
Ce-ai-ce nu va fi mulțumit cu ghetele tri-
mise, i-se vor retrimite banii. — Cremă
și locuri de gumă la fiecare pereche gratis.

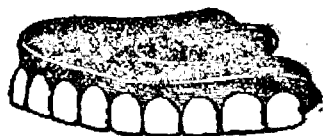
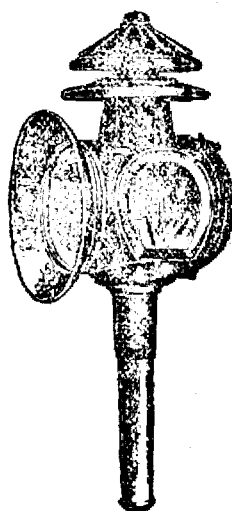
EBERSTEIN HENRIK,
pantofar în Lugos.

Omaszta János,
fabricant de lămpi
pentru trăsuri.

Budapest

VIII. Órlás-utca 20/a

Primește comande
de ori-ce lămpi pen-
tru trăsuri și auto-
mobile, — comande
pentru galvanoplas-
tică și ori-ce repara-
turi de brânze.

Scoaterea dinților, dinți
artistici, poduri în gură, de
aur, coroane, efepuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ 11.

Gafea și Tea

Extras din Catalogul lui Kotányi János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chgr.	Cor. 160
Portorico 1/2	190
Cuba 1/2	2—
lava aur	170

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chgr.	Cor. 1-00
Calitate fină 1/2	2-20
Mixt ră foarte fină (Cuba, Aur, Me- nado, Mocca) 1/2 Chgr.	260

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chgr.	Cor. 250
Tea de Congo 1/2	3—
Mixt ră pentru familie 1/2 Chgr.	5—
Tea imperia foarte fină 1/2	6—
Tea Ceylon foarte aromată 1/2	6—
Mixt ră excelentă de prăjituri pentru tea 1/2 Chgr.	— 80

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 190
1 litru rum fin de Brazilia	240
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	350

Rennumitul „ARDEIU KOTÁNYI” se
vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea.

(Seghedin, Budapest, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și

ARAD, József Herceg-ut Nr. 3.

În edificiul băncii „Arad-Csanádi Takarékpénztár”.
Nr. telefonului 809.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1910. 27 Noiembrie	ACTIV	1911. 18 Noiembrie	28 Noiembrie
171 908 495	121 065 195 Rezerva metalică aur	158 888 445	220 963 478
492 725	50 843 000 „trate aur	61 958 000	220 846 445
134 542 874	Argint și diverse monete		323 637
30 214 874	Portofoliu român și străin		354 542
11 999 862	*) Impr. pe ef. publice	7 000 000	196 819 177
14 644 896	„In cont curent	9 051 070	191 972 24
3 444 621	Efectele capitalului social		17 147 586
6 002 082	Efectele fondului de rezervă		14 451 070
719 732	„amort. imob. și mașin. de imprim.		11 994 843
902 894	Imobile		11 994 843
119 894 37	Mobilier și mașini de imprimerie		17 696 577
31 036 17	Cheltuieli de administrație		17 696 577
27 706 00	Depozite libere		4 227 621
553 17 43	Conturi de valori		4 227 621
	Conturi curente.		6 072 392
			6 072 392
			729 430
			729 430
			961 270
			961 270
			112 890 24
			112 890 24
			24 000 680
			24 000 680
			26 820 23
			26 820 23
			45 221 770
			45 221 770
			66 025 07
			66 025 07
			12 000 000
			12 000 000
			30 763 062
			30 763 062
			4 614 728
			4 614 728
			455 315 270
			455 315 270
			2 446 952
			2 446 952
			2 057 828
			2 057 828
			112 890 245
			112 890 245
			16 001 42
			16 001 42
			31 018 34
			31 018 34
			66 025 97
			66 025 97
			12 000 000
			12 000 000
			30 763 062
			30 763 062
			4 614 728
			4 614 728
			455 315 270
			455 315 270
			2 446 952
			2 446 952
			2 057 828
			2 057 828
			112 890 245
			112 890 245
			16 001 42
			16 001 42
			31 018 34
			31 018 34
			66 025 97
			66 025 97

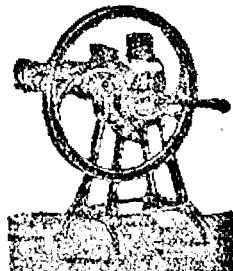
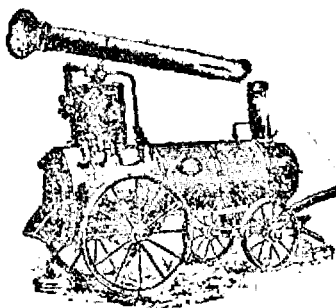
Scomptul 5%

*) Dobânda 5 1/2%

Kálnai S.

fabrică de motoare și turnătorie de fier,

Maras-Osohei — Marasvásárhely.

Motoare cu benzin și olei brut,
locomobile, motoare absorbitoare
de gaze. — Mașini-motoare cu
benzin, automobile pentru arat și
îmblătit. — Primește totfelul de
montări pentru mașini, stabilimente
industriale, mașini cu aburi și în-
călzirea cu aburi, precum și exe-
cutarea a totfelul de aliaje de fier
și metale, montarea deplină a
morilor precum și reparări
în bransa aceasta.

Garanță deplină! — Serviciu
prompt! — Prețuri ieftine.

De neîntrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini electrice pentru curățirea chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perină.

LUCZA JÓZSEF

Szeged — Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieței Valeria.)

Având sistem propriu de a curăța chimic și a colora, sunt neîntrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, dantele, stoffe de mobile și covoare. Pierdelele le spăl cu mare grijă. Pentru doliu colorez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acuratețe. Batoane de piele le colorez în colori închise.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în Timișoara, Piața George Nr. 4 un modern

atelier dentistic.

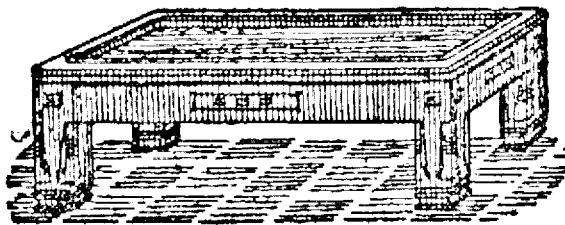
Practica mea veche mă dispensează de o mai amănunțită recomandare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

Premiat la expoziție cu med. de aur

**H. PÁLLAN succesor
Styászni József**

prima fabrică adevărată de biliarde și simplită în Kolozsvár, Dávid terenc u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de biliarde și în provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată în 1875. — La dorință face și țirg de schimb

Pianuri sau Harmoniuri

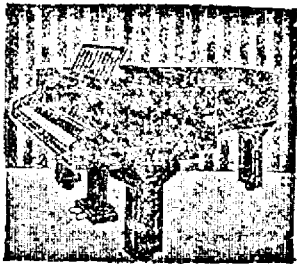
se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiiu

Strada
Cisnădiei 9.

vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
temeliat la anul 1867 ca l-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

are depozit de instrumente nouă și trebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică. rtiment bogat de pianuri de în-riat. — Plătire în rate după dorință. iuri vechi să primesc ca schimb.

Bordy József,

cojocar-blănar,

Marosvásárhely, Széchenyi-tér Nr. 13.

Recomandă articolele de blănărie și cojocărie, dela cele mai simple până la cele mai complicate. Primește și reparaturi. Imprumută bunde de călătorii și ia spre păstrare în timpul verii, paltoane de iarnă și blane, pe lângă asigurarea contra focului. — Comandele se îndeplinesc prompt, ieftin și cinstit.

Pregătesc

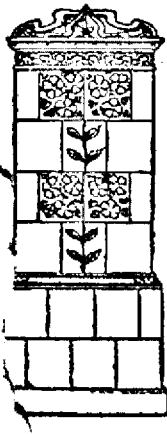
cuptoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre,
cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc și repararea cuptoarelor vechi și în provincie. Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fab icant de căminuri și art cole de lut
Temesvár-Gyárváros, Kém-u. 16.

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni,
dame și copii,

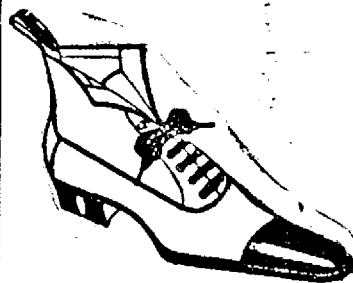
Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

Reparaturi execut ieftin!

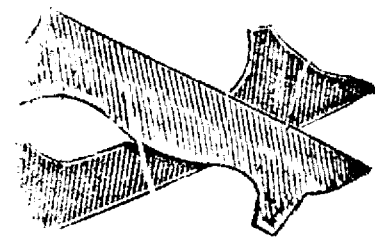
Prețurile cele mai moderate!

Material prima calitate!

Serviciu prompt!

J. Gottstein, fiul, prăvălie de piele și
Nagyszeben, Kleiner Ring 5. accesorii pentru in-
dustria de cojocărie,
curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și suțuri de piele. Talpi Vaché și opinci. Fețe pentru cisme și ghețe. Ață pentru mașină și cusut. Sfăa de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Fă-lă, barchet, pânză, talpi de păsă și asbeih, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șireu și postav de curățit ghețele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghețe și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

ici o damă să nu întârzie ași face

după costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantez pentru chic, lucru după jurnalelele cele mai nouă. mite serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din uc, primesc și două probe la zi. — Se poate comanda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai nrgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore. Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

George Rummel

croitor englezesc și franțuzesc pentru dame.
Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

Schwalb Adolf fia Vilmos

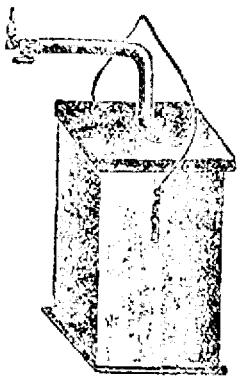
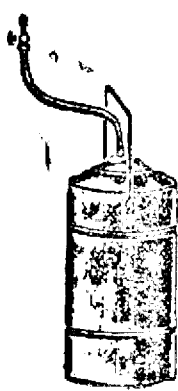
tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, canne pentru olei, lack or petrolu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

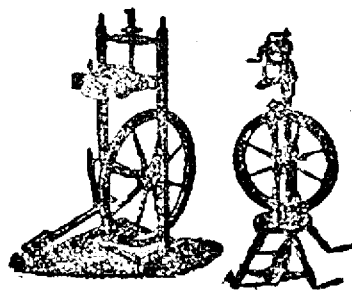
Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să afli de vânzare la

Emil Krauss,

strungărie și atelier cu putere motorică.

Sibiu — Nagyszeben,

Margarethengasse Nr. 5.

Orice roată ce nu merge bine să primește înapol.

Sam. Wagner.

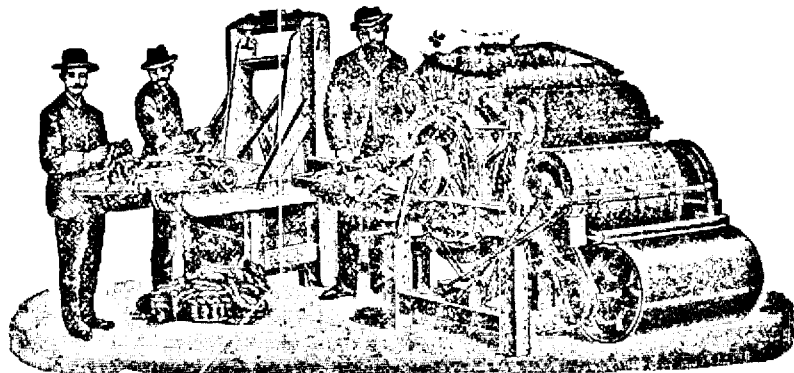
Prima turnătorie de fier Sibiană.
Mare fabrică de mașini agricole.
Atelier de mori și prăvălie de fier.

— NAGYSZEBEN. —

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauțiune. — Mașini de lână diferite mărimi. Darace de lână. Lup pentru scărmanat lână. Piuă pentru abale (postavuri)

Foarte mare export în România și Orient.

Instalează: mori de orice mărime. Cilindre la mori pentru asortat făina. — Conducte de apă etc. — Efectuază: Cele mai bune țevi turnate pentru conducte de apă. Mare turnătorie de fier și alamă. Foarte mare depozit în țevi de fier de orice dimensiune. — Cel mai mare asortiment în mașini de treierat de orice mărime. — Foarte mare asortiment de MOLOARE dela 2 HP în sus, — pe lângă cea mai mare garanție. — Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase. — Explicări și cataloage la cerere gratis.

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Unelte mele taie ca OTRAVA

și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate

din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rindele de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestrate de mână (horony) și lungime; sfredele pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfîșiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri, cu un cuvânt totfelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.* — Preface și osiile țiitoarelor de cuțite în patru colțuri, oprite de serviciul superior de industrie, osie cilindrică și fabrică, după comandă, nouă osii cilindrice pentru ținerea cuțitelor. *Cuțite pentru compact*

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

Ligeti Sándor

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8.

Lucrează artistic geamuri

biserică colorate, mozaicuri

de sticlă și rame de aramă

dela cele mai simple

cele mai complicate, și

țuri moderate. — Cele

aproape tuturor bisericilor

cat. sunt lucrate în atelierul

meu, între cari și ferestrele

bisericei noi zidite din Szász

Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt

lucrate în atelierul meu propriu.